

การออกแบบบรรจุภัณฑ์สังฆทาน “สันติ”
PACKAGING DESIGN FOR OFFERING DEDICATED MONKS “SANTI”

นางสาววรรษยา แจงเจริญ

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชานิตศศิลป์ ภาควิชานิตศศิลป์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2559

การออกแบบบรรจุภัณฑ์สังฆทาน “สันติ”
PACKAGING DESIGN FOR OFFERING DEDICATED MONKS “SANTI”

นางสาวรัชยา แจงเจริญ

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิตศศิลป์
ภาควิชานิตศศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2559

ใบอนุมัติศิลปนิพนธ์

การออกแบบบรรจุภัณฑ์สังฆทาน “ สันติ ”

PACKAGING DESIGN FOR OFFERING DEDICATED MONKS “SANTI”

นางสาวรัชชา แจงเจริญ

Miss WARACHAYA CHAENGCHAROEN

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อนุมัติให้ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชานิตศศิลป์

อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์.....เสาวภา พงษ์คุณากร วันที่.....19 มิถุนายน 2560.....

(อาจารย์เสาวภา พงษ์คุณากร)

หัวข้อศิลปนิพนธ์

การออกแบบบรรจุภัณฑ์สังฆทาน “สันติ”

PACKAGING DESIGN FOR OFFERING DEDICATED MONKS
“SANTI”

ชื่อ นางสาวรัชชา แจงเจริญ
สาขาวิชา นิเทศศิลป์
ภาควิชา นิเทศศิลป์
คณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2559
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์เสาวภา พงษ์คุณาการ

บทคัดย่อ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่นับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่เพราะฉะนั้นสินค้าที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมจึงมีขายให้เห็นกันทั่วไปรวมทั้ง สังฆทาน ซึ่งชุดสังฆทานที่เราพบเห็นโดยทั่วไปในท้องตลาดมักจะมีลักษณะคล้ายๆ กันไม่มีเอกลักษณ์ของแบรนด์ที่ชัดเจน

การออกแบบบรรจุภัณฑ์สังฆทานสำหรับโครงการนี้จึงมีแนวคิดในการออกแบบให้มีภาพลักษณ์ใหม่ที่ทันสมัยมากขึ้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนรุ่นใหม่ และมีการจำแนกประเภทของสิ่งของในแต่ละกล่องเป็นประเภทต่างๆ เพื่อความสะดวกในการใช้งานและแก้ปัญหาเรื่องกลิ่นและการปะปนกันของสิ่งของแต่ละประเภท โดยจะแบ่งประเภทของสิ่งของเป็น 7 ประเภทคือ ชุดสังฆทานยา เครื่องเขียน เครื่องนุ่งห่ม อาหารแห้ง อุปกรณ์ทำความสะอาด ของใช้ส่วนตัว ของใช้ทั่วไป

แนวความคิดในการออกแบบ ใช้ชื่อแบรนด์ว่า สันติ ใช้กราฟฟิกเป็นแบบเรียบง่ายและทันสมัย โทนสีที่ใช้จะเป็นสีที่ต่างไปจากเดิมคือสีโทนเย็น ฟ้ำ น้ำเงิน ให้ความรู้สึกที่สงบ ผ่อนคลาย ในส่วนของลวดลายกราฟฟิกบนบรรจุภัณฑ์จะนำมาจากคติความจากอานิสงค์ที่ได้รับการถวายสิ่งของแต่ละประเภท เช่น ความสงบ สมบูรณ์ บรรเทา ปัญญา ปกป้อง ผุดผ่อง และเพียบพร้อม พร้อมบทธสวดถวายสังฆทานบนบรรจุภัณฑ์

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณพ่อและแม่คอยเป็นกำลังใจให้เสมอและคอยสนับสนุนเรื่องเงินให้ตลอด
ขอขอบคุณครุฑที่คอยตามจี๋ ตามเป็นห่วงหุ้ดลลคคยถมหมและเออใจใส่ ทำให้งานของหนูสำเร็จ
ได้ และขอขอบคุณเพื่อนๆทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจและมีส่วนช่วยเหลือทุกคนสุดท้ายก็ขอบคุณตัวเอง
ที่อดทนผ่านมาได้ถึงจุดนี้

วรรษยา แจงเจริญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ค
สารบัญภาพประกอบ.....	ง
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	1
1.3 ขอบเขตของโครงการ.....	1
1.4 แนวทางการบรรลุเป้าหมาย.....	2
2 สังฆทาน.....	3
2.1 การทำบุญ.....	3
2.2 สังฆทานคือ.....	6
2.3 ความหมายและลักษณะของสังฆทาน.....	6
2.4 มูลเหตุของสังฆทาน.....	7
2.5 สิ่งของที่ใส่ถวายเป็นสังฆทาน.....	8
2.6 ขั้นตอนการถวายสังฆทาน.....	10
3 การออกแบบบรรจุภัณฑ์.....	15
4.2 วัสดุ.....	15
4.3 การออกแบบกราฟิกสำหรับบรรจุภัณฑ์.....	17
4.4 แบรินด์ตัวอย่างอ้างอิง.....	20
4 การวิเคราะห์และสรุปข้อมูลเบื้องต้น.....	23
4.1 concept brand.....	25
4.2 แนวทางการออกแบบ.....	
4.3 ขอบเขตของงาน.....	26
5 การออกแบบและพัฒนาแบบร่าง.....	27

บทที่	หน้า
5.1 การออกแบบ.....	28
5.2 Logo.....	29
5.3 กราฟฟิก.....	30
6 ผลงานจริง.....	37
7.1 กราฟฟิกบนบรรจุภัณฑ์.....	40
7.2 ผลงานจริง.....	44
7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	55
บรรณานุกรม.....	56
ประวัติผู้วิจัย.....	57

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่	16
3.1 ภาพกล่องกระดาษ	17
3.2 ชุดสิ่งขมทานบุญรักษา	18
3.3 ชุดสิ่งขมทานบุญ	19
4.1 refference แบบเรียบง่าย	24
4.2 refference แบบไทย	25
5.1 โลโก้แบรนด์สันติในแนวทาง สงบ	26
5.2 โลโก้แบรนด์สันติในแนวทาง ธรรมชาติ	27
5.3 โลโก้แบรนด์	28
5.4 สเก็ตลายกราฟฟิค	28
5.5 ลายเส้นกราฟฟิคตามอานิงสงค์	30
5.6 ลายเส้นกราฟฟิคตามอานิงสงค์	31
5.7 pattern ลายเส้นที่แปรมาจากอานิงสงค์	31
5.8 pattern ลายเส้นที่แปรมาจากอานิงสงค์	32
5.9 pattern ลายเส้นขาวดำที่แปรมาจากอานิงสงค์	32
6.1 pattern โมเสกที่แปรมาจากอานิงสงค์	33
6.2 โลโก้สันติ	33
6.3 template ชุดปกป้อง	37
6.4 template ชุดสมบูรณ์	38
6.5 template ชุดสงบ	39
6.6 template ชุดผูกผ่อง	40
6.7 template ชุดปัญญา	41
6.8 template ชุดบรรเทา	42
6.9 template ชุดเพียบพร้อม	43
6.10 ลายกราฟฟิค ชุดปัญญา	44
6.11 ลายกราฟฟิค ชุดบรรเทา	45
6.12 ลายกราฟฟิค ชุดผูกผ่อง	46
6.13 ลายกราฟฟิค ชุดสมบูรณ์	47
6.14 ลายกราฟฟิค ชุดเพียบพร้อม	48
6.15 ลายกราฟฟิค ชุดสงบ	49
6.16 ลายกราฟฟิค ชุดปกป้อง	50

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของโครงการ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่นับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่เพราะฉะนั้นสินค้าที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมจึงมีขายให้เห็นกันทั่วไปรวมทั้งเครื่องสังฆทาน แต่สังฆทานในปัจจุบันนั้นยังขาดด้านการออกแบบและใส่ใจถึงการจัดวางสิ่งของด้านใน ทำให้เกิดปัญหาในหลายๆ ด้านได้

จึงได้คิดออกแบบบรรจุภัณฑ์สังฆทานใหม่ให้มีภาพลักษณ์ที่ทันสมัยขึ้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนรุ่นใหม่ และมีการจัดระเบียบการจำแนกประเภทของสิ่งของในแต่ละประเภทเพื่อสะดวกในการใช้งานมากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.2.1 ศึกษาข้อมูลของสัญลักษณ์ในศาสนาพุทธ การทำสังฆทาน หลักอานิสงค์ที่ได้ เพื่อประยุกต์ใช้ในงานออกแบบกราฟฟิก

1.2.2 ศึกษาการออกแบบ Packaging

1.2.3 ออกแบบบรรจุภัณฑ์สังฆทานให้ดูมีความทันสมัย

1.3 ขอบเขตของโครงการ

1.3.1 สัญลักษณ์แบรนด์

1.3.2 Packaging

- 1 ชุดสังฆทานยา
- 2 ชุดสังฆทานเครื่องเขียน
- 3 ชุดสังฆทานเครื่องนุ่งห่ม
- 4 ชุดสังฆทานอุปกรณ์ทำความสะอาด
- 5 ชุดสังฆทานของใช้ส่วนตัว
- 6 ชุดสังฆทานของใช้ทั่วไป
- 7 ชุดสังฆทานอาหารแห้ง

1.4 แนวทางการบรรลุเป้าหมาย

1.4.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูล

1. ประเภทของสิ่งขทาน
2. ผลิตภัณฑ์สิ่งขทานของแบรนด์ใกล้เคียง
3. การออกแบบ Packaging
4. สัญลักษณ์ในศาสนาพุทธ

1.4.2 วิเคราะห์และสรุปข้อมูลเบื้องต้น

1. รูปแบบและภาพลักษณ์ของแบรนด์
2. วางแนวทางการออกแบบกราฟฟิก
3. กำหนดขอบเขตของชุดสิ่งขทาน

1.4.3 ออกแบบและพัฒนาแบบร่าง

บทที่ 2

สังฆทาน

2.1 การทำบุญ

ในทางพระพุทธศาสนา การทำบุญมีด้วยกัน 10 วิธี เรียกว่า “บุญกิริยาวัตถุ 10” หรือ สิ่งอันเป็นที่ตั้งแห่งการทำบุญ 10 ประการ ได้แก่

2.1.1. ให้ทาน หรือ ทานมัย อัน หมายถึง การให้ การสละ หรือการเผื่อแผ่แบ่งปัน ไม่ว่าจะ เป็นเงินทอง ข้าวของเครื่องใช้หรือสิ่งอื่นใด และไม่ว่าจะให้แก่ใครก็ถือเป็นบุญทั้งสิ้น เพราะการให้ทานเป็นการลดความเห็นแก่ตัว ความตระหนี่ถี่เหนียว และความคับแคบในจิตใจให้น้อยลง ทำให้เราไม่ยึดติดในวัตถุสิ่งของ อีกทั้งสิ่งที่เราบริจาคหรือให้ทานแก่ผู้อื่นก็จะช่วยบรรเทาความเดือดร้อน และเป็นประโยชน์ต่อผู้รับ และสังคมโดยรวม การให้ทานนี้อยู่ที่ไหนๆ ก็ทำได้ และไม่จำเป็นต้องเงิน เช่น การแบ่งของกินให้กับแม่บ้านที่ทำงาน หรือยาม เป็นต้น ข้อสำคัญ สิ่งที่บริจาคหรือให้ทานแก่ผู้อื่น ควรเป็นสิ่งยังใช้ได้ มิใช่เป็นการกำจัดของเหลือใช้ที่หมดอายุ หมดคุณภาพให้ผู้อื่น ผลการให้ทานดังกล่าวจะทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความปีติอิ่มเอิบใจ

2.1.2 รักษาศีล หรือ สิลมัย คำว่า ศีล หมายถึง ข้อบัญญัติทางพระพุทธศาสนา ที่กำหนดการปฏิบัติทางกายและวาจา เช่น ศีล 5 ศีล 8 หรืออาจจะหมายถึงการรักษากายวาจาให้เรียบร้อย การรักษาศีล เป็นการฝึกฝนมิให้ไปเบียดเบียนผู้อื่น ในขณะเดียวกันก็เป็นการลด ละ เลิก ความชั่ว มุ่งให้กระทำความดี อันเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต มิให้ตกต่ำลง เช่น ไม่ไปเป็นชู้เป็นกิ๊กกับใครที่ทำงาน ทำให้ครอบครัวเขาไม่แตกแยก เป็นแม่ค้าไม่โกหกหลอกลวงขายของไม่ดีแก่ลูกค้า เป็นพ่อบ้านไม่กินเหล้าเมายา ทำให้ลูกเมียมีความสุข เพื่อนบ้านก็สุข เพราะไม่ต้องทนฟังเสียงรบกวน จากการทะเลาะวิวาทกัน เหล่านี้ล้วนเป็นการรักษาศีล และเป็นหนึ่งในการทำบุญอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งผลบุญข้อนี้จะทำให้เรากลายเป็นคนเยือกเย็น สุขุมด้วย

2.1.3. เจริญภาวนา หรือภาวนามัย เป็นการทำบุญอีกรูปแบบ ที่มุ่งพัฒนาจิตใจและปัญญา ทำให้จิตใจสงบ เห็นคุณค่าสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง ซึ่งในข้อนี้หลายคนอาจจะทำเป็นประจำอยู่แล้ว เช่น นั่งสมาธิ วิปัสสนา แต่หลายคนอาจจะคิดว่าเป็นเรื่องยากเกินกำลัง ดังนั้น อาจจะทำง่าย ๆ ด้วยวิธีการสวดมนต์เป็นคาถาสั้นๆ บูชาพระที่เราเคารพบูชาก่อนนอนทุกคืน เช่น คาถาพระพุทธเจ้าขณะมารคาถาหลวงปู่ทวด เป็นต้น การสวดมนต์เป็นประจำ อย่างน้อยก็เป็นการน้อมนำจิตใจของเรา ไปสู่สิ่งที่เป็นมงคลในชีวิต เป็นการเตือนสติให้เรายึดมั่นในการประพฤติปฏิบัติชอบ ตามสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เรานับถือ และผลบุญข้อนี้จะทำให้เกิดปัญญาแก่ผู้ปฏิบัติ

2.1.4. การอ่อนน้อมถ่อมตน หรือ อปายานมัย หลายคนคงคิดไม่ถึงว่า การประพฤติตนเป็น คนอ่อนน้อมถ่อมตน จะถือเป็นบุญอย่างหนึ่ง ทั้งนี้ ก็เพราะว่าการอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่ว่าจะเป็นผู้น้อย ประพฤติต่อผู้ใหญ่ และการที่ผู้ใหญ่แสดงตอบด้วยความเมตตา หรือการอ่อนน้อมต่อผู้มีคุณธรรม รวมถึงการให้เกียรติ ให้ความเคารพต่อความคิด ความเชื่อ และวิถีปฏิบัติของบุคคล หรือสังคมอื่นที่ แตกต่างจากเรานั้น เป็นการลดความยึดมั่นถือมั่นในความเป็นตัวตนของเรา ช่วยให้สังคมทุกระดับเกิดความเข้าใจต่อกัน และช่วยให้ชาติบ้านเมืองเกิดความสงบสุข จึงถือเป็นบุญอย่างหนึ่ง ผลบุญข้อนี้จะ ทำให้เกิดความเมตตาต่อกัน

2.1.5. การช่วยขวนขวายทำในกิจที่ชอบ หรือ ไวยาวัจจมัย พุดง่าย ๆ ว่า เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่สังคมาบชว้าง ในการทำกิจกรรมความดีต่างๆ เช่น ช่วยพ่อแม่ค้าขายไม่นิ่งดูตาย ช่วย สอดส่องดูแลบ้านให้เพื่อนบ้าน ยามที่เขาต้องไปธุระต่างจังหวัด ช่วยงานเพื่อนที่ทำงานให้แล้วเสร็จทัน เวลา ให้กำลังใจแก่เพื่อนที่มีความทุกข์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถือเป็นบุญอีกแบบหนึ่ง และผลบุญในข้อนี้ก็ จะช่วยให้เกิดความรักความสามัคคีขึ้นด้วย

2.1.6. การให้ผู้อื่นมาร่วมทำบุญกับเรา หรือ ปัตติทานมัย กล่าวคือ ไม่ว่าจะทำบุญอะไร ก็เปิด โอกาสให้คนอื่นได้มาร่วมทำบุญด้วย ไม่ใช่เหนียว หรืองกบุญเพราะอยากได้บุญใหญ่ไว้คนเดียว เช่น จะ ทำบุญสร้างระฆัง ก็ให้คนอื่นได้ร่วมสร้างด้วย ไม่คิดจะทำเพียงคนเดียว เพราะคิดว่าทำบุญระฆัง จะได้ กุศลกลายเป็นคนเด่นคนดัง เลยอยากดังเดี่ยว ไม่อยากให้ใครมาร่วมด้วย เป็นต้น นอกจากนี้ การเปิด โอกาสให้คนอื่นมาร่วมทำงาน ร่วมแสดงความคิดเห็น รวมไปถึงการทำบุญ อุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วง ลับไปแล้ว ก็ถือเป็นการทำบุญในข้อนี้ด้วย ผลบุญดังกล่าว จะช่วยให้เราเป็นคนใจกว้าง และปราศจาก อคติต่างๆ เพราะพร้อมเปิดใจรับผู้อื่น

2.1.7. การอนุโมทนาส่วนบุญ หรือ ปัตตานุโมทนา มัย คือ การยอมรับหรือยินดีในการ ทำความดีหรือทำบุญของผู้อื่น เมื่อใครไปทำบุญมาก็รู้สึกชื่นชมยินดีไปด้วย โดยไม่คิดอิจฉาหรือ ระวังสงสัยในการทำความดีของผู้อื่น เช่น เพื่อนเดินทางไปสักการะสังเวชนียสถานมา ก็ร่วม อนุโมทนา ที่เขามีโอกาสได้ไปทำบุญ ในดินแดนศักดิ์สิทธิ์ ไม่อิจฉาเขา แม้เราไม่ได้ไป ก็อย่าไปคิด อกุศลว่า เขาได้ไปเพราะชู้รักออกเงินให้ เป็นต้น การไม่คิดในแง่ร้าย จะทำให้เรามีจิตใจไม่เศร้าหมอง แต่จะชุ่มชื่นอยู่เสมอ เพราะได้ยินดีกับกุศลผลบุญต่างๆ อยู่ตลอดเวลา แม้จะมีได้ทำเองโดยตรงก็ตาม

2.1.8. การฟังธรรม หรือ ธรรมสวนมัย การฟังธรรม จะทำให้เราได้ฟังเรื่องที่ดี มีประโยชน์ทั้ง ต่อสติปัญญา และการดำเนินชีวิต ซึ่งการฟังธรรมนี้ ไม่จำเป็นต้องไปฟังที่วัด หรือจากพระท่าน โดยตรง แต่อาจจะฟังจากเทป ซีดี หรือเป็นการฟังจากผู้รู้ต่างๆ และธรรมในที่นี้ ก็ได้หมายถึงแต่ เฉพาะหลักธรรม ในทางศาสนาเท่านั้น แต่ยังหมายรวมไปถึงเรื่องจริง เรื่องดีๆ ที่ทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้ และปัญญา ผลบุญข้อนี้จะทำให้ผู้ฟังเกิดการรู้แจ้งเห็นจริงยิ่งขึ้น

2.1.9. การแสดงธรรม หรือ ธรรมเทศนามัย คือการให้ธรรมะหรือข้อคิดที่ดีๆ แก่ผู้อื่น ด้วยการนำธรรมะหรือเรื่องดีๆ ที่เป็นประโยชน์ไปบอกต่อ หรือให้คำแนะนำให้เขาได้รู้จักวิธีการดำเนินชีวิต ที่ดี เช่น สอนวิธีการทำงานให้ แนะนำหลักธรรมที่ดีที่เราได้ยินได้ฟังมา และปฏิบัติได้ผลแก่เพื่อนๆ เป็นต้น ผลบุญในข้อนี้ นอกจากจะทำให้ผู้อื่นได้รับรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์แล้ว ยังทำให้ผู้บอกกล่าวได้รับการยกย่องสรรเสริญอีกด้วย

2.1.10. การทำความเห็นให้ถูกต้อง เหมาะสม หรือ ทิฏฐชุกกรรม คือ การไม่ถือทิฐิ เอาแต่ ความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่ แต่ให้รู้จักแก้ไข ปรับปรุงพัฒนาความคิดเห็น และความเข้าใจในเรื่อง ต่างๆ ให้ถูกต้องตามธรรมอยู่เสมอ หรือจะพูดง่ายๆ ว่า ให้คิดและประพฤติตนให้ถูกต้อง ตามทำนอง คลองธรรมก็ได้ ซึ่งข้อนี้แม้จะเป็นข้อสุดท้ายแต่ก็สำคัญยิ่ง เพราะไม่ว่าจะทำบุญใดทั้ง 9 ข้อที่กล่าวมา หากมิได้ตั้งอยู่ในทำนองคลองธรรม การทำบุญนั้นก็ไม่มีบริสุทธิ และให้ผลได้ไม่เต็มที่ ดังจะได้กล่าวถึง เกณฑ์การวัดบุญต่อไป

2.2 สังฆทานคือ

สังฆทาน (บาลี: สงฆทาน) เป็นศัพท์ในพระสูตร เป็นชื่อเรียกการถวายทานแก่พระสงฆ์ อย่างหนึ่ง ที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่ามีอานิสงส์มาก ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ทักขินาวีภังคสูตร ว่าการถวายสังฆทานแก่คณะพระสงฆ์ มีอานิสงส์มากกว่าการถวายทานเฉพาะเจาะจงแก่ พระพุทธเจ้า แม้ยังทรงพระชนม์อยู่การถวายสังฆทานนั้น เข้าใจกันโดยทั่วไปว่าเป็นการนำถึงใส่ จตุปัจจัยสี่เหลือทิ้งไปถวายแก่พระสงฆ์รูปใดรูปหนึ่งหรือหลายรูปเท่านั้น แต่ความจริงแล้วสังฆทาน อาจหมายถึงการถวายปัจจัยวัตถุใด ๆ ก็ได้ ที่เป็นประโยชน์แก่คณะสงฆ์โดยส่วนรวม เช่นการถวาย กุฏิวิหาร หนังสือ ปากกา จาน หรือ แม้กระทั่งไม้กวาด แม้จะกล่าวคำถวายหรือไม่กล่าว หรือกล่าว คำถวายเป็นอย่างอื่น แต่อาการแห่งการถวายเป็นการอุทิศให้แก่สงฆ์ เพื่อประโยชน์แก่สงฆ์ ก็จัด เป็นสังฆทานได้

2.3 ความหมายและลักษณะของสังฆทาน

การถวายสังฆทาน หมายถึงการ ถวายสิ่งของจตุปัจจัยวัตถุแก่หมู่พระสงฆ์ โดยไม่เลือก ระบุถวายเฉพาะเจาะจงแก่พระสงฆ์รูปใดรูปหนึ่ง กล่าวคือ ถวายเข้าเป็นสิทธิของกลางแก่คณะสงฆ์ ภายในวัด เพื่อคณะสงฆ์จะจัดแบ่งปันแก่พระสงฆ์รูปใดรูปหนึ่งที่ต้องการหรือเพียงแต่ถวายแก่พระ สงฆ์รูปใดรูปหนึ่ง (โดย “ไม่เลือก” ว่าจำเพาะถวายรูปนั้นรูปนี้ เช่น เป็นพระผู้ทรงพรรษา พระรูปที่ เรารู้จัก หรือพระรูปที่ตนศรัทธา) ที่เป็นตัวแทนแห่งสงฆ์ (ได้รับเผด็จสงฆ์) หรือถวายโดยมีเจตนา เพื่อบำรุงพระสงฆ์สามเณรโดยไม่เลือกผู้รับ ก็นับเป็นสังฆทานเช่นกัน (ตัวอย่าง: เช่นการใส่บาตร โดยไม่เลือกพระผู้รับ ไม่ว่าจะพระสงฆ์หรือสามเณรก็ตาม)เมื่อพิจารณาจากมูลอันจะเป็น สังฆทานดังกล่าว การที่จะเป็นสังฆทานหรือไม่นั้น มีหลักสำคัญอยู่ที่การถวายสิ่งของเพื่อบำรุงสังฆ บริษัท หรือตัวแทนแห่งสังฆบริษัท เพื่อประโยชน์ในด้านการไม่เลือกปฏิบัติและความเท่าเทียมด้าน ปัจจัยสี่ของพระสงฆ์นั่นเอง

มีข้อควรพิจารณาประการหนึ่งว่า ในพระวินัยถือว่า ภิกษุสงฆ์ 4 รูปขึ้นไปนับเป็นองค์สงฆ์ แต่เมื่อพิจารณาจากเจตนาของพระพุทธเจ้าในทักขินาวีภังคสูตรแล้ว หากแม้จะเป็นพระภิกษุถึง 4 รูป แต่เป็นพระที่ผู้ถวายเจาะจงระบุตัวมา ก็หาว่าเป็นสังฆทานไม่ (คงนับเป็นปาฏิปุคคลิกทาน คือทานที่ระบุตัวพระภิกษุผู้รับถวายทาน)

2.4 มูลเหตุของสังฆทาน

มูลเหตุที่ทำให้พุทธศาสนิกชนนิยมทำบุญด้วยการถวายสังฆทาน มาจาก ทักขิณาวิภังคสูตร ในพระไตรปิฎก ซึ่งมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสังฆทานว่า “ในสมัยที่พระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ ครั้งนั้นทรงประทับอยู่ ณ วัดนิโครธาราม กรุงกบิลพัสดุ์ พระนางมหาปชาบดีโคตมี พระมาตุจฉาของพระพุทธเจ้า ได้เกิดศรัทธาแรงกล้า ทรงทอจีวรด้วยพระองค์เองเพื่อนำมาถวายแก่พระพุทธเจ้า แต่พระพุทธองค์ทรงได้ปฏิเสธที่จะรับถวายผ้าจีวรดังกล่าว โดยได้ตรัสให้พระนางมหาปชาบดีโคตมีนำผ้านดังกล่าวไปถวายแก่กองกลางคณะสงฆ์ เพราะทรงเห็นว่าการถวายผ้าเป็นสังฆทานจักได้อานิสงส์มากกว่า แม้จะถวายแก่พระพุทธเจ้าผู้เป็นพระบรมศาสดาก็ตาม (การถวายหรือให้ทานแก่พระพุทธเจ้า พระภิกษุหรือบุคคลทั่วไป ทรงจัดเป็นปาฏิปุคคิกทาน) อีกทั้งการถวายเป็นสังฆทานนั้นย่อมถือว่าเป็นการบูชาพระพุทธองค์ผู้ทรงเป็นประมุขแห่งพระสงฆ์ทั้งปวงด้วย

จากนั้นพระพุทธองค์ได้ตรัสถึงปาฏิปุคคิกทาน 14 ประเภท (มีการถวายทักษิณาแก่พระพุทธเจ้าเป็นอาทิ) และตรัสถึงทักษิณาทานที่ถวายแก่สงฆ์ (สังฆทาน) ว่ามี 7 ประการ คือ

1. ให้ทานในสงฆ์ 2 ฝ่าย (ทั้งฝ่ายภิกษุสงฆ์และภิกษุณีสงฆ์) มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข
2. ให้ทานในสงฆ์ 2 ฝ่าย ในเมื่อพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว
3. ให้ทานในภิกษุสงฆ์ ในเมื่อพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว
4. ให้ทานในภิกษุณีสงฆ์ ในเมื่อพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว
5. เผด็จสงฆ์ว่า ขอได้โปรดจัดภิกษุและภิกษุณีจำนวนเท่านี้ ขึ้นเป็นสงฆ์แก่ข้าพเจ้าแล้วให้

ทาน (ให้ทานโดยให้คณะสงฆ์เป็นผู้เลือกพระภิกษุและพระภิกษุณีที่จะรับถวายทานเอง)

6. เผด็จสงฆ์ว่า ขอได้โปรดจัดภิกษุจำนวนเท่านี้ขึ้นเป็นสงฆ์แก่ข้าพเจ้า แล้วให้ทาน
7. เผด็จสงฆ์ว่า ขอได้โปรดจัดภิกษุณีจำนวนเท่านี้ขึ้นเป็นสงฆ์แก่ข้าพเจ้า

แล้วให้ทานโดยได้ตรัสว่า แม้ในอนาคตกาล การถวายสังฆทานแม้แก่พระสงฆ์ผู้ทุศีล ก็ยังนับว่ามีผลนับประมาณมิได้ และปาฏิปุคคิกทานทั้งปวงในบุคคลใด ๆ มีพระพุทธเจ้าเป็นอาทิ ก็ไม่สามารถมีผลสู่สังฆทาน 1 ใน 7 ประการดังกล่าวได้เลย”จากพระพุทธานุญาตดังกล่าว ทำให้พุทธศาสนิกชนผู้ศรัทธานิยมทำบุญด้วยการถวายสังฆทานเพราะมีอานิสงส์มาก อีกประการหนึ่งการที่สังฆทานมีอานิสงส์มากกว่าปาฏิปุคคิกทานธรรมดาเพราะการจัดถวายทานแก่ส่วนรวม (คณะสงฆ์) ย่อมมีประโยชน์แก่พระศาสนามากกว่า เพราะการถวายสังฆทานเป็นการกระจายปัจจัยวัตถุอันจะพึงได้แก่คณะสงฆ์ทั้งปวงโดยไม่จำกัดหรือเลือกปฏิบัติแก่รูปใดรูปหนึ่งดังนั้นการที่พระพุทธองค์ตรัสยกย่องสังฆทานจึงนับได้ว่าเป็นการแสดงออกถึงการไม่เลือกปฏิบัติทางด้านบุคคล ที่พระพุทธองค์ตรัสไว้เพื่อเป็นประโยชน์ผาสุกโดยเท่าเทียมกันทางด้านปัจจัย 4 แก่พระสงฆ์ทั้งปวงผู้เป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนามาจนถึงปัจจุบัน

2.5 สิ่งของที่ใช้ถวายในสังฆทาน

สำหรับผู้ที่ต้องการทำบุญถวายของให้กับพระสงฆ์ หรือที่เรียกว่า การถวายสังฆทาน ควรเลือกซื้อข้าวของเครื่องใช้ที่มีประโยชน์ต่อพระสงฆ์อย่างแท้จริงคือ

2.5.1 เครื่องเขียนและอุปกรณ์การเรียน เนื่องจากในปัจจุบันพระสงฆ์ส่วนใหญ่มีโอกาสในการศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์การเรียน โดยเฉพาะหนังสือนันทธรรม หนังสือบาลี สมุดกระดาษ ปากกา และดินสอ เพราะต้องใช้ในการศึกษาพระธรรม

2.5.2 มีดโกน ควรเลือกยี่ห้อที่มีคุณภาพ โกนได้เกลี้ยงเกลา เพื่อให้พระสงฆ์ใช้ในการปลงผมได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

2.5.3 ผ้าไตรจีวร แม้จะเป็นสิ่งที่พบเห็นในชุดสังฆทาน แต่ส่วนใหญ่มักเป็นของที่ไม่ได้ขนาด และไม่มีคุณภาพ ดังนั้นผู้ถวายสังฆทาน ควรเลือกอย่างเหมาะสม เช่น ผ้าไตรจีวรที่ทำจากผ้าฝ้ายลิน เพราะเนื้อผ้าเหมาะสมกับสภาพอากาศร้อนชื้น

2.5.4 หนังสือธรรมะ สารคดี นิตยสาร หรือหนังสือที่ให้ความรู้อื่น ๆ หากไม่สะดวกนำสิ่งของเหล่านี้มาถวายที่วัด สามารถสมัครสมาชิกรายปี หรือสั่งซื้อหนังสือจากสำนักพิมพ์เพื่อจัดส่งตรงถึงวัดเลยก็ได้

2.5.5 รองเท้า แบบของรองเท้านำมาถวายนั้น ควรดูตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ อาจลองสังเกตดูก็ได้ว่า แต่เดิมพระสงฆ์ที่วัดแห่งนั้นสวมใส่รองเท้าแบบใด

2.5.6 ยารักษาโรค ควรถวายยาดี มีคุณภาพ และเป็นยาสามัญทั่ว ๆ ไป ที่ใช้กันในชีวิตประจำวัน

2.5.7 ผ้าขนหนู ควรเลือกผ้าขนหนูเนื้อดี สีสุภาพ ไม่ควรมีลวดลายฉูดฉาด และไม่จำเป็นต้องมีสีเหลืองแต่อย่างใด

2.5.8 เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ในยุคโลกหมุนตามเทคโนโลยี วัดต่าง ๆ จำเป็นต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนา ซึ่งยังมีหลายวัดที่ยังขาดแคลนอุปกรณ์เหล่านี้ก็เป็นจำนวนมาก

2.5.9 ผลิตภัณฑ์และชุดอุปกรณ์ทำความสะอาด เช่น น้ำยาล้างห้องน้ำ น้ำยาล้างจาน ไม้กวาด และไม้ถูพื้น

2.5.10 แชมพูสระผม เนื่องจากพระสงฆ์ต้องใช้แชมพูในการชำระล้างหนังศีรษะก่อนการปลงผม ดังนั้นแชมพูจึงถือเป็นสิ่งจำเป็นอีกอย่างหนึ่งนั่นเอง

นอกจากสิ่งของใน 10 อย่างข้างต้นนี้ ยังมีข้าวของเครื่องใช้อื่น ๆ ที่พระสงฆ์จำเป็นต้องใช้อีกมาก เช่น บัลลัสต์-สตาร์ทเตอร์ ที่ใช้คู่กับหลอดไฟ และการถวายปัจจัย ก็ถือเป็นการถวายสังฆทานอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเหมาะสำหรับผู้ใจบุญที่ไม่มีเวลาไปเลือกซื้อสังฆทาน แต่การถวายปัจจัยตามวัดต่าง ๆ ต้องดูตามความจำเป็นด้วย เพราะถ้าถวายมากเกินไป ปัจจัยดังกล่าวอาจกลายเป็นเครื่องกระตุ้นกิเลสได้

อย่างไรก็ตาม การถวายปัจจัยต่อโรงพยาบาลสงฆ์ ถือเป็นการทำบุญที่ยิ่งใหญ่ เนื่องจากสถานที่แห่งนี้ได้ให้บริการด้านสุขภาพสงฆ์แบบองค์รวมโดยไม่คิดค่ารักษาพยาบาล แต่เพราะจำนวนพระสงฆ์ที่มารักษาพยาบาลในแต่ละปีมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ทางโรงพยาบาลต้องเปิดรับบริจาคค่าเวชภัณฑ์ยารักษาโรค ค่าอุปกรณ์เครื่องมือแพทย์ และค่าภัตตาหาร จากประชาชน

ดังนั้น หากผู้ใดมีความประสงค์ในการทำนุบำรุงพุทธศาสนาก็สามารถถวายปัจจัยเพื่อช่วยเหลือพระสงฆ์ที่อาพาธได้ ซึ่งการบริจาคปัจจัยช่วยเหลือโรงพยาบาลสงฆ์รับรองว่าได้บุญอย่างแท้จริง เพราะถือเป็นการทำบุญให้แก่พระทั่วประเทศและทั่วโลก เนื่องจากพบว่า มีพระสงฆ์จากประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศอื่น ๆ มารักษาอาการอาพาธที่นี้ด้วย สำหรับผู้ที่สนใจบริจาคเงินช่วยเหลือพระสงฆ์อาพาธ สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ เว็บไซต์โรงพยาบาลสงฆ์

2.6 ขั้นตอนการถวายสังฆทาน

การถวายแก่สงฆ์ คือ ถวายเป็นกลางๆ ไม่จำเพาะเจาะจงภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง ดังนั้นเมื่อถวายแล้วก็ตกเป็นของกลางสงฆ์ ภิกษุที่รับสังฆทานถือว่าเป็นตัวแทนรับแทนสงฆ์ทั้งหมด ผู้ถวายพึงทำใจว่า ท่านมารับในนามของสงฆ์ ไม่พึงเพ่งเล็งว่าเป็นบุคคลใด พึงตั้งใจคิดแต่ว่า จะถวายอุทิศแก่สงฆ์

ขั้นตอนการถวายสังฆทาน

2.6.1. จัดเตรียมของถวาย

2.6.2. เมื่อไปถึงวัดให้แจ้งว่า มาเพื่อถวายสังฆทาน ทางวัดจะให้ตัวแทนสงฆ์มารับสังฆทาน อาจมีรูปเดียวหรือหลายรูปก็ได้

2.6.3. ผู้ถวายจัดรูปเทียนหน้าบูชาพระ เสร็จแล้วกราบ (พระพุทธรูป) แบบเบญจางคประดิษฐ์

2.6.4. การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์

ชาย

1. นั่งคุกเข่ายกมือประนมระหว่างอก ไม่ควรกางข้อศอกให้มากเกินไป (ศอกควรอยู่ข้างตัว)
2. ยกมือจรดหน้าผาก โดยนิ้วหัวแม่มือทั้งสองอยู่ระหว่างคิ้ว
3. หมอบกราบโดย
 - ข้อศอกต่อกับหัวเข่า
 - หน้าผากจรดพื้น ฝ่ามือวางราบกับพื้น โดยหน้าผากแตะพื้นระหว่างฝ่ามือทั้ง 2 ข้าง

หญิง

1. นั่งคุกเข่ายกมือประนมระหว่างอก ไม่ควรกางข้อศอกให้มากเกินไป (ศอกควรอยู่ข้างตัว)
2. ยกมือจรดหน้าผาก โดยนิ้วหัวแม่มือทั้งสองอยู่ระหว่างคิ้ว
3. หมอบกราบโดย
 - ข้อศอกอยู่ข้างลำตัว
 - หน้าผากจรดพื้น ฝ่ามือวางราบกับพื้น โดย หน้าผากแตะพื้นระหว่างฝ่ามือทั้ง 2 ข้าง

2.5.4. ผู้ถวายนั่งหน้าภิกษุ(ผู้แทนสงฆ์)

2.6.5. ผู้ถวายกล่าวคำอาราธนาศีล 5 พร้อมๆ กัน (การอาราธนาศีล 5 นี้ ก็เพื่อให้ผู้ถวายสังฆทานเป็นผู้บริสุทธิ์ มีศีล เนื่องจากพระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า “ผู้ใดมีศีล ได้ของมาโดยธรรม มีจิตเลื่อมใสดี เชื้อกรรมและผลของกรรมอย่างยิ่ง ให้ทานในคนมีศีล เรากล่าวทานของผู้นั้นแล้ว มีผลไพบุลย์ฯ”)

มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ ติสระเณนะสะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ
ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ ติสระเณนะสะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ
ตตะติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ ติสระเณนะสะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

2.6.6. ผู้แทนสงฆ์กล่าวคำนมัสการพระผู้มีพระภาค 3 จบ
ผู้ถวาย รอให้ผู้แทนสงฆ์สวดครบ 3 จบก่อน แล้วจึงว่าตามดังนี้

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
(ความหมาย ข้าพเจ้าขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น)

2.6.7. ผู้แทนสงฆ์ กล่าวไตรสรณคมน์ ให้ผู้ถวายกล่าวตาม เมื่อจบแต่ละประโยค

พุทฺธัง สาระนัง คัจฉามิ
(ความหมาย ข้าพเจ้าขอระลึกถึงพระพุทธเจ้าเป็นสรณะ)
ธัมมัง สาระนัง คัจฉามิ
(ความหมาย ข้าพเจ้าขอระลึกถึงพระธรรมเป็นสรณะ)
สังฆัง สาระนัง คัจฉามิ
(ความหมาย ข้าพเจ้าขอระลึกถึงพระสงฆ์เป็นสรณะ)

ทุติยัมปิ พุทฺธัง สาระนัง คัจฉามิ
ทุติยัมปิ ธัมมัง สาระนัง คัจฉามิ
ทุติยัมปิ สังฆัง สาระนัง คัจฉามิ

ตะติยัมปิ พุทฺธัง สาระนัง คัจฉามิ
ตะติยัมปิ ธัมมัง สาระนัง คัจฉามิ
ตะติยัมปิ สังฆัง สาระนัง คัจฉามิ

(หากผู้แทนสงฆ์กล่าวว่า “ ติสระณะคะมะนัง นิฏฐิตัง”
ให้ผู้ถวายกล่าวรับว่า “ อามะกันเต ”)

2.6.8. ผู้แทนสงฆ์ กล่าวคำสมาทานศีล 5 ทีละข้อ ให้ผู้ถวายกล่าวตามเมื่อจบแต่ละข้อ

1. ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

(ความหมาย ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ เว้นจากการฆ่าสัตว์ ด้วยตนเอง และเว้นจากการใช้ผู้อื่นฆ่า)

2. อทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

(ความหมาย ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ เว้นจากการลักขโมย ฉ้อโกงของผู้อื่นด้วยตนเอง และไม่ใช้ให้ผู้อื่นลักขโมย)

3. กามเมสุมิจฉาจารา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

(ความหมาย ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ เว้นจากการประพฤตินอกใจในกาม)

4. มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

(ความหมาย ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ เว้นจากการพูดเท็จ รวมถึงคำล่ออำพราง)

5. สุราเมรยะมัชชะปะมาทัญญานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

(ความหมาย ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ เว้นจากการดื่ม กินสุราเมรัย รวมถึงเครื่องดองที่ทำให้ขาดสติต่างๆ)

2.6.9. ผู้แทนสงฆ์กล่าวอานิสงส์ของศีล ผู้ถวายไม่ต้องว่าตาม

อิมานิ ปัญจะ สิกขาปะทานิ

สีเลนะ สุคะตัง ยันติ สีเลนะ โภคะ สัมปะทา

สีเลนะ นิพพุตัง ยันติ ตัสมา สິลลัง วิโสธะเย

เมื่อผู้แทนสงฆ์กล่าวจบ ผู้ถวายพูดพร้อมกันว่า “ สาธุ ”

2.6.10 ผู้ถวาย กล่าวคำถวายโดยเริ่มที่ นะโม 3 จบ พร้อมๆกัน

นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ

ครบ 3 จบ แล้วกล่าวคำถวาย หนังสือธรรมะแก่สงฆ์ ดังนี้

(ให้กล่าวทั้งบาลี และคำถวายเป็นภาษาไทยด้วย)

อิมานี มะยังกันเต อัมมัดตะป็นณานิ
สะปะริวารานี ภิกขุสังฆ์สสะ โอนุชะยามะ
สาธุโนกันเต ภิกขุสังโฆ อิมานี อัมมัดตะป็นณานิ
สะปะริวารานี ปะภุคคัมหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง
หิตายะ สุขายะ

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอน้อมถวาย หนังสือธรรมะ พร้อมทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้แด่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์ จงรับ ซึ่งหนังสือธรรมะ พร้อมทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลายตลอดกาลนานเทอญ

2.6.11. ผู้ถวายประเคนของที่นำมาให้ผู้แทนสงฆ์

- ยกของถวายอย่างนอบน้อม (และใช้ทั้งสองมือประเคน)
- เข้าไปถวายในระยะใกล้พอที่จะยื่นของถึงมือพระ
- หากผู้ถวายเป็นชาย ผู้แทนสงฆ์รับของจากมือผู้ถวายได้โดยตรง แต่ถ้าผู้ถวายเป็นหญิง ผู้ถวายต้องประเคนโดยวางบนผ้าที่ปูรับ

2.6.12. เมื่อถวายเสร็จให้กรวดน้ำ เมื่อพระเริ่มสวด “ ยะถา วาวิระหา.....”

ผู้ถวายเริ่มกรวดน้ำโดยเทน้ำให้ไหลต่อเนื่องลงในภาชนะ และทำใจให้แน่วแน่ ตั้งใจอุทิศบุญกุศลจากการถวายสังฆทานครั้งนี้ แก่เจ้ากรรมนายเวรทั้งหลาย เทวดาทั้งหลาย ญาติทั้งหลาย สรรพสัตว์ทั้งหลายทั้งปวง หรืออาจตั้งใจอุทิศบุญกุศลแบบเฉพาะเจาะจงไปเลยก็ได้ เช่น ตั้งใจว่า ข้าพเจ้าขออุทิศบุญกุศลจากการถวายสังฆทานครั้งนี้แก่มารดาของข้าพเจ้า ฯลฯ

เมื่อพระท่านสวดถึงคำว่า ยะถา อีกครั้ง ให้เทน้ำให้หมด แล้วประนมมือรับพรต่อจนจบอุทิศให้ได้เฉพาะผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว ถ้าอยากให้คนที่ยังมีชีวิตอยู่ต้องบอกเจ้าตัวโดยตรงให้นุโมทนาบุญด้วย

บทที่ 3

การออกแบบบรรจุภัณฑ์

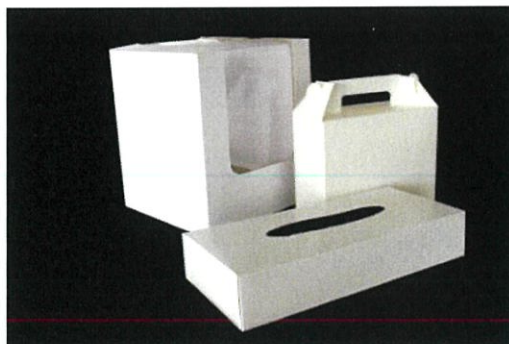
3.1 บรรจุภัณฑ์

มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่แตกต่างจากสิ่งมีชีวิตประเภทอื่นๆ มากที่สุดตรงการรับรู้ผ่านประสาทตาในรูปแบบ 3 มิติที่สามารถมองเห็นรูปทรงและความตื้นลึกหนาบางได้ จึงเกิดเป็นรสนิยมและสุนทรียภาพทางการออกแบบขึ้น ซึ่งสิ่งนี้เองที่เป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบในการดึงดูดความสนใจผู้บริโภค ด้วยการออกแบบที่บ่งบอกและบรรจุภัณฑ์ให้มีรูปทรงที่สะท้อนความเป็นเอกลักษณ์และความทันสมัยของผลิตภัณฑ์ และแก้ปัญหาเรื่องการขนส่ง พร้อมแสดงเอกลักษณ์ของสินค้าให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3.2 วัสดุ

3.2.1 เยื่อ และกระดาษ

นับได้ว่าเยื่อและกระดาษนำมาใช้ทำบรรจุภัณฑ์มากที่สุด และมีแนวโน้มใช้มากยิ่งขึ้น สืบเนื่องจากการรณรงค์ในเรื่องของสิ่งแวดล้อมและกระดาษที่ใช้แล้ว สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ง่าย (Recycle) กระดาษเป็นวัสดุบรรจุภัณฑ์ประเภทเดียวที่สามารถสร้างขึ้นใหม่ได้จากการปลูกป่าทดแทน กระดาษที่ใช้ในอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์มีหลายประเภทและสามารถพิมพ์ตกแต่งได้ง่ายและสวยงาม ทั้งสามารถเคลือบ หรือประกบติดกับวัสดุชนิดอื่นได้ดี นอกจากนี้ยังสะดวกต่อการขนส่งจากผู้ผลิตไปยังผู้ใช้เนื่องจากพับได้ ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง ตัวอย่างบรรจุภัณฑ์จากเยื่อ และกระดาษได้แก่ กล่องกระดาษแข็ง กล่องกระดาษลูกฟูก ถุงกระดาษ เป็นต้น

ภาพที่ 3.1 ภาพกล่องกระดาษ

ภาชนะบรรจุภัณฑ์ทำด้วยกระดาษ มีดังนี้

1 ถุงกระดาษ มี 2 ประเภท

1.1 กระดาษที่ใช้แล้ว ได้แก่ กระดาษหนังสือพิมพ์มาพับเป็นถุงใช้ทั่วไป เมื่อใช้บรรจุอาหารหมักพืชมักมีโอกาสปนเปื้อนกับอาหารได้ง่าย

1.2 ถุงกระดาษสีน้ำตาล ทำจากกระดาษเหนียว (Kraft Paper) ผลิตเป็นอุตสาหกรรมมีหลายชนิดเช่นถุงปูนมีหลายชั้น หรือซองสีน้ำตาลบรรจุเอกสารเป็นต้น กระดาษประเภทนี้ถ้าไม่ผ่านการฟอกจะเป็นสีน้ำตาล ถ้าฟอกจะเป็นสีขาว

2 กล่องกระดาษแข็ง

2.1 กระดาษไม่เคลือบ

2.2 กระดาษเคลือบ

3 กล่องกระดาษลูกฟูก

กล่องกระดาษลูกฟูกเป็นกล่องที่สามารถออกแบบ ให้มีรูปทรงให้เหมาะกับตัวสินค้าได้ง่าย การจัดเก็บ และการขนส่งก็สะดวกสบายเพราะสามารถพับเก็บได้ มีสินค้าหลายชนิดนิยมใช้กล่องประเภทนี้เช่น ลังเบียร์ ลังผลไม้ เป็นต้น

3.2.2 แก้ว

แก้วนับเป็นวัสดุบรรจุภัณฑ์ที่มีความเฉื่อยต่อการทำปฏิกิริยากับสารเคมีชีวภาพเมื่อเทียบกับวัสดุบรรจุภัณฑ์ชนิดอื่นๆ และยังรักษาคุณภาพภายในได้ดีมาก ข้อดีของแก้วคือ ความใสและทำเป็นสีต่างๆ ได้ สามารถทนแรงกดได้สูงแต่เปราะแตกง่ายในกระบวนการบรรจุ สามารถบรรจุได้ด้วยความเร็วสูง ในด้านสิ่งแวดล้อมแก้วสามารถนำกลับมาใช้ได้หลายครั้ง อาจได้ถึง 100 ครั้งและสามารถนำมาหลอมใช้ใหม่ได้ง่าย (Recycle) สิ่งที่ต้องระวังในเรื่องการบรรจุคือ ฝาขวดแก้วจะต้องเลือกใช้ฝาที่ได้ขนาดและต้องสามารถปิดได้สนิทแน่นเพื่อช่วยรักษาคุณภาพและยืดอายุของสินค้าบรรจุภัณฑ์จากแก้วได้แก่ ขวดแก้ว โหลแก้ว

ภาชนะบรรจุที่ทำด้วยแก้ว

1 ขวดปากแคบ ใช้บรรจุผลิตภัณฑ์ชนิดที่เป็นของเหลว

2 ขวดปากกว้าง ใช้บรรจุผลิตภัณฑ์ชนิดที่เป็นชิ้น และอาหารแห้ง

3.3 การออกแบบกราฟฟิกสำหรับบรรจุภัณฑ์

การออกแบบกราฟฟิกหมายถึง การสร้างสรรค์ลักษณะ ส่วนประกอบภายนอกของโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ ให้สามารถสื่อสาร สื่อความหมาย ความเข้าใจ (to communicate) ในอันที่จะให้ผลทางจิตวิทยา ต่อผู้อุปโภค บริโภค เช่น ให้ผลในการดึงดูดความสนใจ การให้มโนภาพถึงสรรพคุณ ประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ ยี่ห้อผลิตภัณฑ์ ผู้ผลิต ด้วยการใช่วิธีการออกแบบ การจัดวางรูป ตัวอักษร ถ้อยคำ โฆษณา เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางการค้า และอาศัยหลักศิลปะการ จัดภาพให้เกิดการ

ประสานกลมกลืนกันอย่างสวยงามตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้

การออกแบบกราฟฟิก บรรจุภัณฑ์ สามารถสร้างสรรค์ได้ทั้งลักษณะ 2 มิติ บนพื้นผิวแผ่นราบของวัสดุเช่น กระดาษ แผ่นพลาสติก แผ่นโลหะอบตึบึก หรืออลูมิเนียม โฟม ฯลฯ ก่อนนำวัสดุต่างๆ เหล่านี้ประกอบกันเป็นรูปทรงของบรรจุภัณฑ์ ส่วนในลักษณะ 3 มิติก็อาจทำได้ 2 กรณีคือ ทำเป็นแผ่นฉลาก (label) หรือแผ่นป้าย ที่นำไปติดบนแผ่นบรรจุภัณฑ์ประเภท rigid forms ที่ขึ้นรูปมาเป็นภาชนะบรรจุสำเร็จมาแล้ว หรืออาจจะสร้างสรรค์บนผิวภาชนะบรรจุ รูปทรง 3 มิติโดยตรงก็ได้เช่น ขวดแก้ว ขวดพลาสติก เป็นต้น ซึ่งลักษณะของการออกแบบกราฟฟิกบรรจุภัณฑ์นี้ส่วนใหญ่มักถือตามเกณฑ์ของเทคนิคการพิมพ์ในระบบต่างๆ เป็นหลัก

การออกแบบกราฟฟิก ถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการบรรจุภัณฑ์เป็นอย่างมาก เพราะว่าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญนอกเหนือไปจากการบรรจุและการป้องกันผลิตภัณฑ์โดยตรง ทำให้บรรจุภัณฑ์ ได้มีหน้าที่เพิ่มขึ้นมา โดยที่ลักษณะกราฟฟิกบรรจุภัณฑ์และสลากระบุได้แสดงบทบาทหน้าที่สำคัญ อันได้แก่

1 การสร้างทัศนคติที่ดึงดูดต่อผลิตภัณฑ์และผู้ผลิต กราฟฟิกบนบรรจุภัณฑ์และแผ่นฉลาก ได้ทำหน้าที่ เปรียบเสมือนสื่อประชาสัมพันธ์ของผลิตภัณฑ์ ในอันที่จะเสนอต่อผู้บริโภค บริโภค แสดงออกถึงคุณงามความดีของผลิตภัณฑ์ และความรับผิดชอบที่ผู้ผลิตมีต่อผลิตภัณฑ์นั้น ๆ โดยที่ลักษณะทางกราฟฟิก จะสื่อความหมายและปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจ การนำผลิตภัณฑ์ไปใช้ ตลอดทั้งสร้างความต่อเนื่องของการใช้ การเชื่อถือในคุณภาพ จนกระทั่งเกิดความศรัทธา เชื่อถือในผู้ผลิตในผลผลิตที่สุดด้วย

2 การชี้แจงและบ่งชี้ให้ผู้บริโภคทราบถึง ชนิดประเภทของผลิตภัณฑ์ ลักษณะกราฟฟิกเพื่อให้สื่อความหมายหรือถ่ายทอดความรู้สึกได้ว่า ผลิตภัณฑ์คืออะไร และผู้ใดเป็นผู้ผลิตนั้น มักนิยมอาศัยใช้ภาพและอักษรเป็นหลัก แต่ก็ยังอาศัยองค์ประกอบอื่นๆ ในการออกแบบ เช่น รูปทรง เส้น สี ฯลฯ ซึ่งสามารถสื่อให้เข้าใจความหมายได้เช่นเดียวกับการใช้ภาพ และข้อความอธิบายอย่างชัดเจน ตัวอย่างงานดังกล่าวนี้มีให้เห็นได้ทั่วไป และที่เห็นชัดคือ ผลิตภัณฑ์ต่างประเทศ ที่บรรจุอยู่ในภาชนะที่คล้ายคลึงกัน ดังเช่น เครื่องสำอาง และยา เป็นต้น แม้บรรจุอยู่ในขวดหรือ หลอดรูปทรงเหมือนกัน ผู้บริโภคก็สามารถชี้ได้ว่าอันใดคือเครื่องสำอางอันใดคือยา ทั้งนี้ก็โดยการสังเกตจากกราฟฟิก เช่น ลักษณะตัวอักษรหรือสีที่ใช้ซึ่งนักออกแบบจัดไว้ให้ เกิดความรู้สึกผิดแผกจากกัน เป็นต้น

3 การแสดงเอกลักษณ์เฉพาะ สำหรับผลิตภัณฑ์และผู้ประกอบการลักษณะรูปทรง และโครงสร้างของบรรจุภัณฑ์ ส่วนใหญ่มักมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันในผลิตภัณฑ์แต่ละประเภท ทั้งนี้เพราะกรรมวิธีการบรรจุภัณฑ์ ใช้เครื่องจักรผลิตขึ้นมาภายใต้มาตรฐานเดียวกัน ประกอบกับผู้แข่งขัน ในตลาดมีมาก ดังที่เห็นได้จากผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปที่ผลิตและจำหน่ายอยู่อย่างแพร่หลายในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะรูปทรง และโครงสร้างที่คล้ายคลึงกันมาก เช่น อาหารกระป๋อง ขวด เครื่องดื่ม ขวดยา ซองปิดผนึก (pouch) และกล่องกระดาษ เป็นต้น บรรจุภัณฑ์ต่างๆ เหล่านี้มักมี

ขนาด สัดส่วน ปริมาณการบรรจุที่เหมือนกัน หรือใกล้เคียงกัน ดังนั้นการออกแบบกราฟฟิก จึงมีบทบาทหน้าที่แสดงเอกลักษณ์ หรือบุคลิกพิเศษที่เป็นลักษณะเฉพาะของตน (brand image) ของผลิตภัณฑ์และผู้ผลิตให้เกิดความชัดเจน ผิดแผกจากผลิตภัณฑ์คู่แข่ง เป็นที่สะดุดตา และเรียกร้องความสนใจ จากผู้บริโภคทั้งเก่าและใหม่ให้จดจำได้ ตลอดจนซื้อได้โดยสะดวกและรวดเร็ว

4 การแสดงสรรพคุณและวิธีใช้ของผลิตภัณฑ์ เป็นการให้ข่าวสารข้อมูลส่วนผสมหรือส่วนประกอบที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ภายในว่ามีคุณสมบัติ สรรพคุณและวิธีการใช้อย่างถูกต้องอย่างไรบ้าง ทั้งนี้โดยการอาศัย การออกแบบการจัดวาง (layout) ภาพประกอบข้อความสั้นๆ (slogan) ข้อมูลรายละเอียด ตลอดจนตรารับรองคุณภาพและอื่นๆ ให้สามารถเรียกร้องความสนใจจากผู้บริโภคให้หยิบยกเอาผลิตภัณฑ์ขึ้นมาพิจารณา เพื่อตัดสินใจเลือกซื้อ การออกแบบกราฟฟิกเพื่อแสดงบทบาทในหน้าที่นี้จึงเปรียบจึงเปรียบเสมือน การสร้างบรรจุกฎให้ เป็น พนักงานขายเงียบ (the silent salesman) ที่ทำหน้าที่โฆษณา ประชาสัมพันธ์ แทนคน ณ บริเวณจุดซื้อ (point of purchase) นั้นเอง

บรรจุกฎเป็นตัวแทนของกระบวนการส่งเสริมการขายทางการตลาด ณ จุดขายที่สามารถจับต้องได้ เปรียบเสมือนกุญแจดอกสุดท้ายที่จะไขผ่านประตูแห่งการตัดสินใจซื้อ บรรจุกฎสามารถทำหน้าที่เป็นสื่อโฆษณาได้อย่างดีเยี่ยม ณ จุดขาย เพราะบรรจุกฎเป็นงานพิมพ์ 3 มิติ และมีด้านทั้งหมดถึง 6 ด้าน ที่จะสามารถใช้เป็นที่สื่อโฆษณาได้ดีกว่าแผ่นโฆษณาที่มีเพียง 2 มิติหรือด้านเดียว

นักออกแบบบางท่าน ได้เปรียบเทียบการออกแบบบรรจุกฎ ว่าเปรียบเสมือนร่างกายของมนุษย์ เริ่มต้นจากรูปร่างของบรรจุกฎ อันได้แก่ ทรงสี่เหลี่ยมของกล่อง ทรงกลมของขวด หรือกระป๋อง เป็นต้น รูปร่างเหล่านี้เปรียบได้กับตัวโครงร่างกายมนุษย์ สีที่ออกแบบบรรจุกฎเปรียบเสมือนผิวหนังของมนุษย์ คำบรรยายบนบรรจุกฎ เปรียบได้กับปากที่กล่าวแจ้งแถลงสรรพคุณของสินค้า การออกแบบทั้งหมดของบรรจุกฎจึงเปรียบเสมือนระบบการทำงานของมนุษย์ ในการออกแบบ นักออกแบบจะนำเอาองค์ประกอบต่างๆ อันได้แก่ กลยุทธ์การตลาด ช่องทางการจัดจำหน่าย และสภาวะคู่แข่ง มาเป็นแนวความคิดในการออกแบบให้สนองกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ด้วยเหตุนี้ ในแง่ของนักออกแบบบรรจุกฎ การออกแบบอาจจะเขียน เป็นสมการอย่างง่าย ๆ ได้ดังนี้

การออกแบบ = คำบรรยาย + สัญลักษณ์ + ภาพพจน์

Design = Words + Symbols + Image

ในสมการนี้ คำบรรยาย และสัญลักษณ์มีความเข้าใจ ตามความหมายของคำ ส่วนภาพพจน์นั้น ค่อนข้างจะเป็นนามธรรม เนื่องจากการออกแบบภาพพจน์เป็นศิลปะอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจแสดงออกได้ด้วย จุด เส้น สี รูปวาด และรูปถ่าย ผสมผสานกัน ออกมาเป็นพาณิชย์ศิลป์บนบรรจุภัณฑ์ ด้วยหลักการง่ายๆ 4ประการ คือ SAFE ซึ่งมีความหมายว่า

S = Simple เข้าใจง่ายสบายตา

A = Aesthetic มีความสวยงาม ชวนมอง

F = Function ใช้งานได้ง่าย สะดวก

E = Economic ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม

3.4 แปรนัตว์อย่างอ้างอิง

3.4.1 บุญรักษา

ผลิตภัณฑ์บุญรักษา มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวในด้านรูปแบบสินค้า และการคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยของพระสงฆ์เป็นหลัก คัดสรรสิ่งของที่มีคุณภาพและมีความประณีตในการผลิตโดยผ่านขั้นตอนต่างๆ อย่างละเอียดอ่อน ใส่ใจตั้งแต่ขั้นตอนออกแบบผลิตภัณฑ์ คัดสรรวัตถุดิบ ควบคุมการผลิต ไปจนถึงการให้บริการลูกค้า อีกทั้งบริษัทฯ มีนโยบายแบ่งกำไรต่อปีเพื่อทำบุญ บำรุงพุทธศาสนา และสนับสนุนการศึกษาของเยาวชนไทย ด้วยเหตุนี้บุญรักษาจึงได้รับความไว้วางใจจากบุคคลผู้มีจิตเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาปัจจุบันผลิตภัณฑ์และของใช้สำหรับพระสงฆ์ ที่เหมาะสมตามหลักของพระไตรปิฎกยังมีอยู่น้อยมากในท้องตลาดและไม่แพร่หลาย บุญรักษาจึงได้เริ่มผลิตแชมพูสมุนไพร น้ำยาซักจีวร และสบู่สมุนไพรสำหรับพระสงฆ์และผู้ปฏิบัติธรรมออกจำหน่าย โดยจัดรวมในชุดสังฆทานของบุญรักษา เราจึงสามารถควบคุมมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพตามความต้องการ อีกทั้งยังคำนึงถึงกลิ่นที่เป็นธรรมชาติเหมาะสำหรับผู้ถือศีล

ภาพที่ 3.2 ชุดสังฆทานบุญรักษา

3.4.2 boon

ธุรกิจส่งมอบสำเร็จออนไลน์ “บุญ” โดย บุญรักษา เกิดจากการต่อยอดธุรกิจ “บุญรักษา” ซึ่งจำหน่ายชุดส่งมอบสำเร็จมานานกว่า 5 ปี บนห้างสรรพสินค้าชั้นนำอย่าง พารากอน เดอะมอลล์ โดยมีภาพลักษณ์เป็นสินค้าในระดับพรีเมียม ที่เน้นการใช้ในงานพิธี ต่อมาเมื่อธุรกิจต่างเริ่มขยับเข้าสู่ช่องทางออนไลน์มากขึ้น บุญรักษาจึงมองเห็นโอกาสในการขยายธุรกิจไปสู่ช่องทางใหม่ จึงสร้างแบรนด์ลูก โดยใช้ชื่อ “บุญ” ขึ้น เพื่อจำหน่ายชุดส่งมอบสำเร็จบนออนไลน์ โดยออกแบบแพ็คเกจใหม่ให้มีความทันสมัย เพื่อเจาะตลาดกลุ่มคนรุ่นใหม่ ที่มีพฤติกรรมเลือกซื้อสินค้าที่เข้ากับไลฟ์สไตล์ของตนเอง และชื่นชอบเรื่องดีไซน์ในแบบฉบับเฉพาะตัว

ภาพที่ 3.3 ชุดส่งมอบบุญ

3.5.2 สังฆทาน

ธุรกิจสังฆทานจัดสำเร็จออนไลน์ “บุญ” โดย บุญรักษา เกิดจากการต่อยอดธุรกิจ “บุญรักษา” ซึ่งจำหน่ายชุดสังฆทานจัดสำเร็จมานานกว่า 5 ปี บนห้างสรรพสินค้าชั้นนำอย่าง พาราگون เดอะมอลล์ โดยมีภาพลักษณ์เป็นสินค้าในระดับพรีเมียม ที่เน้นการใช้ในงานพิธี ต่อมาเมื่อธุรกิจต่างเริ่มขยับเข้าสู่ช่องทางออนไลน์มากขึ้น บุญรักษาจึงมองเห็นโอกาสในการขยายธุรกิจไปสู่ช่องทางใหม่ จึงสร้างแบรนด์ลูก โดยใช้ชื่อ “บุญ” ขึ้น เพื่อจำหน่ายชุดสังฆทานจัดสำเร็จบนออนไลน์ โดยออกแบบแพ็คเกจใหม่ให้มีความทันสมัย เพื่อเจาะตลาดกลุ่มคนรุ่นใหม่ ที่มีพฤติกรรมเลือกซื้อสินค้าที่เข้ากับไลฟ์สไตล์ของตนเอง และชื่นชอบเรื่องดีไซ์นในแบบฉบับเฉพาะตัว

บทที่ 4

การวิเคราะห์และสรุปข้อมูลเบื้องต้น

4.1 Concept Brand

แบรนด์สังฆทานที่มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น ใส่ใจในทุกขั้นตอนการออกแบบและคำนึงถึงความสะดวกสบายของผู้ให้และผู้รับ เปลี่ยนการถวายสังฆทานแบบเดิมๆ ให้ดูมีมูลค่ามากยิ่งขึ้นและช่วยรณรงค์ให้ผู้ซื้อใส่ใจในการทำบุญมากยิ่งขึ้น

4.1.1 ภาพลักษณ์ของแบรนด์

ภาพลักษณ์ของแบรนด์ประกอบด้วยคีย์เวิร์ดหลักคือ สงบเรียบง่าย ตามชื่อแบรนด์คือ “สันติ” ที่แปลว่าสงบ

4.1.2 กลุ่มเป้าหมาย

พุทธศาสนิกชนทุกวัย โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่

4.2 แนวทางการออกแบบ

4.2.1 แนวทางที่ 1 ความสงบ

ใช้ชื่อของแบรนด์ว่า สงบ สันติ

แนวทางกราฟฟิกจะเป็นแบบโมเดิร์น เรียบง่าย ใช้สีในโทนเย็นเช่น ฟา น้ำเงิน

4.2.2 แนวทางที่ 2 พุทธศาสนา

ใช้ชื่อของแบรนด์ว่า พุทธะ พุทธ ธรรม เทยย

แนวทางกราฟฟิกจะมีความเป็นไทยและสื่อถึงพระพุทธรูป โดยโทนสีที่จะใช้จะเป็นสีโทนเหลือง น้ำตาล โทนสีธรรมชาติ

4.2.2 แนวทางที่ 1 ความสงบ

ใช้ชื่อของแบรนด์ว่า สันติ

แนวทางกราฟฟิกจะเป็นแบบโมเดิร์น เรียบง่าย ใช้สีในโทนเย็นเช่น ฟ้ำ น้ำเงิน

4.2.3 ใช้ชื่อของแบรนด์ว่า เทย

แนวทางกราฟฟิกจะมีความเป็นไทยและสื่อถึงพระพุทธศาสนา โดยโทนสีที่จะใช้จะเป็นสีโทนเหลือง น้ำตาล โทนสีธรรมชาติ

4.3 ขอบเขตของงาน

1.3.1 สัญลักษณ์แบรนด์

1.3.2 Packaging

- 1 ชุดสิ่งขมทานยา
- 2 ชุดสิ่งขมทานเครื่องเขียน
- 3 ชุดสิ่งขมทานเครื่องนุ่มห่ม
- 4 ชุดสิ่งขมทานอุปกรณ์ทำความสะอาด
- 5 ชุดสิ่งขมทานของใช้ส่วนตัว
- 6 ชุดสิ่งขมทานของใช้ทั่วไป
- 7 ชุดสิ่งขมทานอาหารแห้ง

โดยการจัดแบ่งประเภทของสิ่งขมทานเพื่อแก้ปัญหาเรื่องกลิ่นของสิ่งของภายในไม่ให้ปะปนกัน อีกทั้งยังจะเป็นตามความเชื่อของการถวายสิ่งขมทานว่าอานิสงค์ที่ได้จากการถวายสิ่งของแต่ละประเภทที่แตกต่างกันไปจะได้รับอานิสงค์อย่างไรบ้าง

บทที่ 5

การออกแบบและพัฒนาแบบร่าง

5.1 การออกแบบ

การออกแบบมีสองแนวทาง

แนวทางที่ 1 ความสงบ

ใช้ชื่อของแบรนด์ว่า สันติ

แนวทางกราฟฟิกจะเป็นแบบโมเดิร์น เรียบง่าย ใช้สีในโทนเย็นเช่น ฟ้ำ น้ำเงิน

แนวทางที่ 2 พุทธศาสนา

ใช้ชื่อของแบรนด์ว่า เทยย

แนวทางกราฟฟิกจะมีความเป็นไทยและสื่อถึงพระพุทธศาสนา โดยโทนสีที่จะใช้จะเป็นสีโทนเหลือง น้ำตาล โทนมืดธรรมชาติ

5.2 Logo

เริ่มต้นพัฒนา Logo จากชื่อของแบรนด์และที่ว่าอะไรที่จะสื่อถึงความสงบบ้างและจึงได้เลือก

5.2.1 การนั่งสมาธิ

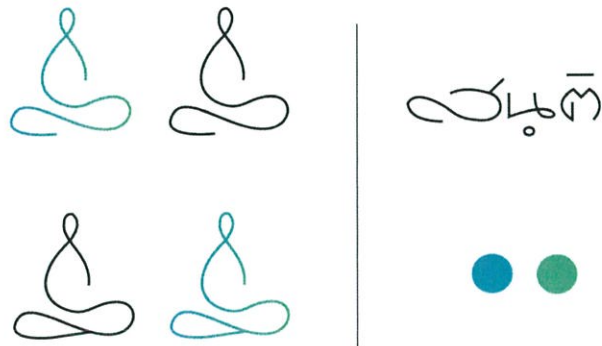
5.2.2 ความสงบคือธรรมชาติของจิตใจ

ไหลรับไปได้เหมือนน้ำ

เย็นได้เหมือนพระจันทร์

มั่นคงเหมือนภูเขา

5.2.1 Sketch Logo นั่งสมาธิ

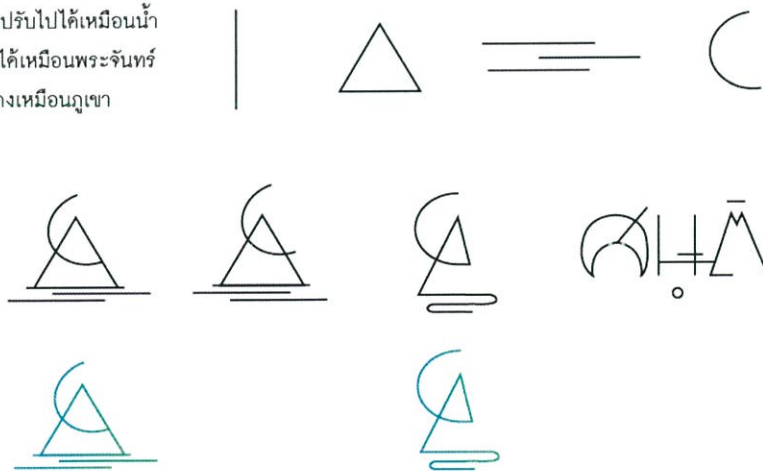

ภาพที่ 5.1 โลโก้แบรนด์สันติในแนวทาง สงบ

5.2.2 Sketch Logo ความสงบคือธรรมชาติของจิตใจ

' ความสงบคือ ธรรมชาติของจิตใจ '

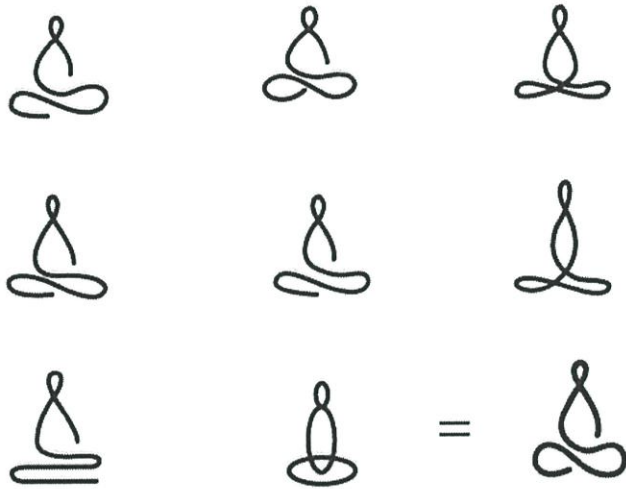
ไหลปรับไปได้เหมือนน้ำ
เย็นได้เหมือนพระจันทร์
มั่นคงเหมือนภูเขา

ภาพที่ 5.2 โลโก้แบรนด์สันติในแนวทางธรรมชาติของจิตใจ

5.2.4 สรุปลงที่เลือกใช้

คือแบบสมาธิและได้มีการปรับแก้แนวเส้นต่างๆ

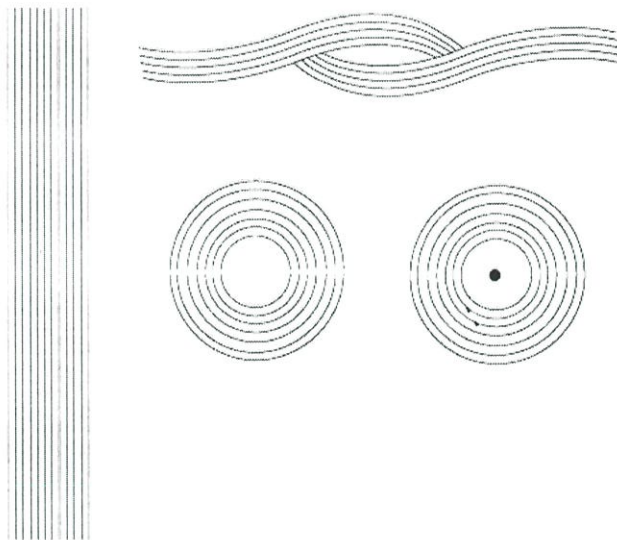

ภาพที่ 5.3 โลโก้แบรนด์ สันติ

5.3 กราฟฟิก

แนวทางของกราฟฟิกสวดลายจะมาจากการลดทอนคำอานิสงค์ที่ได้รับจากการถวายน
สังฆทานในแต่ละกล่องโดยมี 7 ลาย ดังนี้

เพียบพร้อม ปกป้อง สงบ ผุดผ่อง สมบูรณ์ ปัญญา บรรเทา

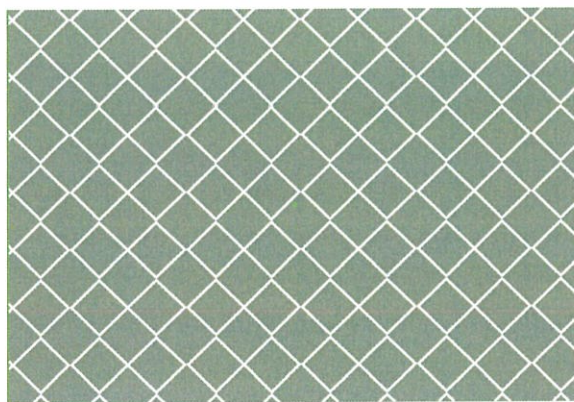
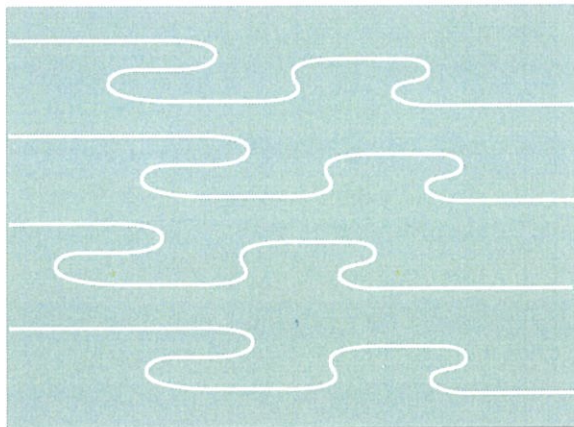
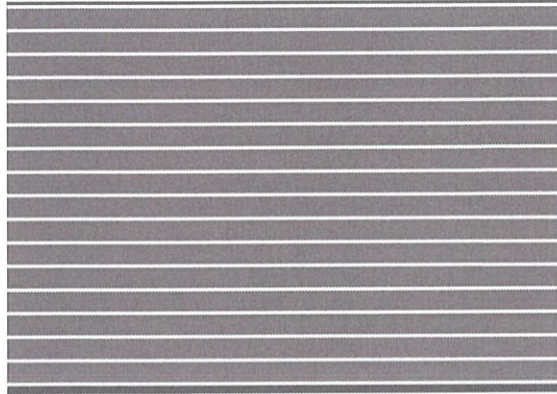
ภาพที่ 5.4 สเก็ตลายเส้นกราฟฟิก

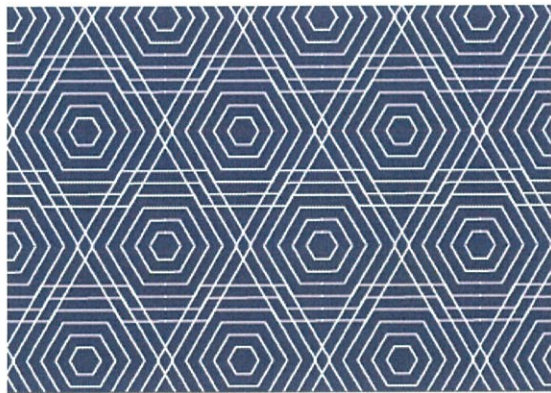
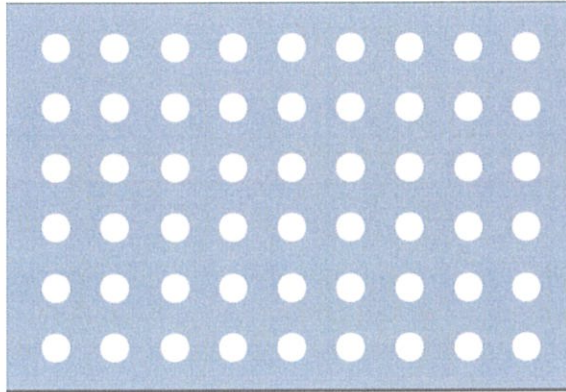
ภาพที่ 5.4 ลายเส้นกราฟฟิกตามอานิสงค์

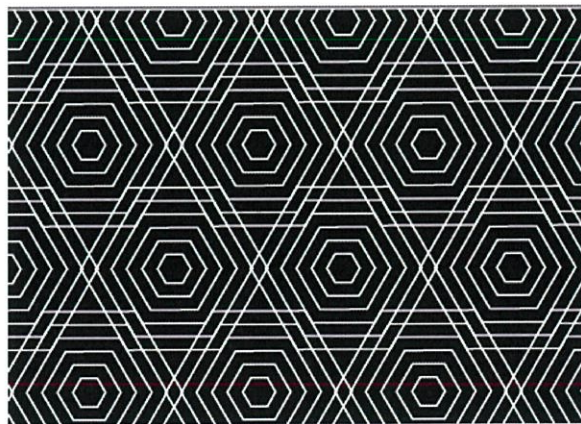
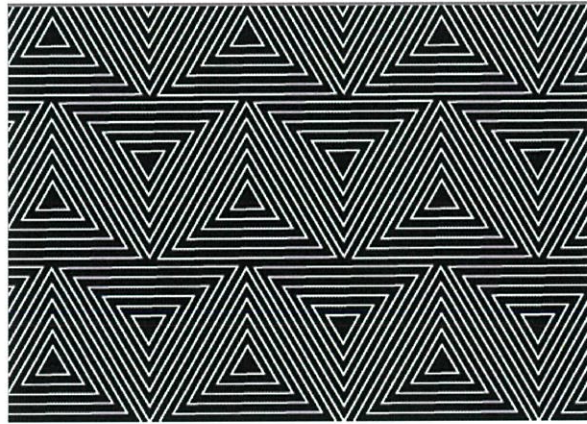
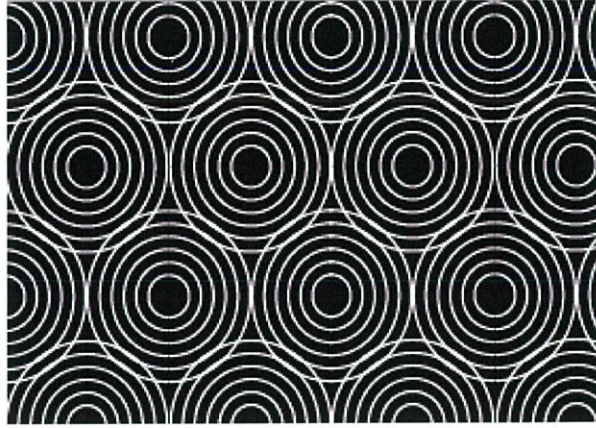
ภาพที่ 5.5 ลายเส้นกราฟฟิกตามอานิสงค์

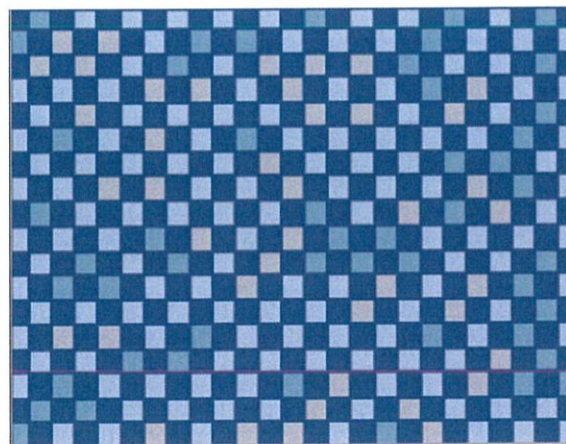
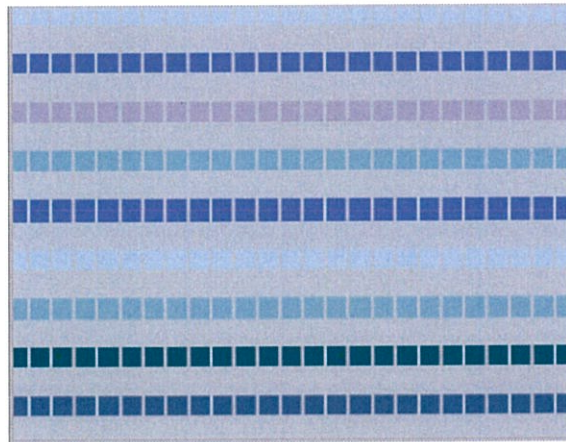
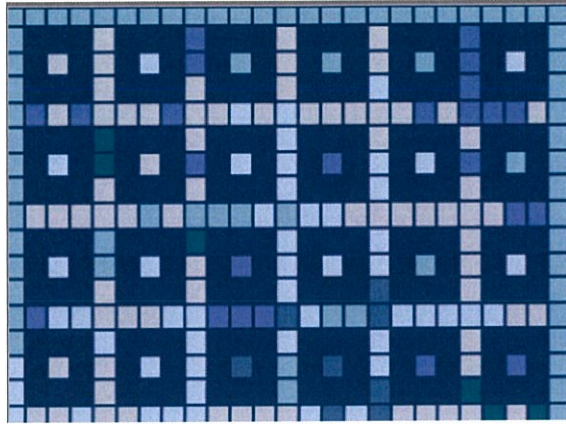
ภาพที่ 5.6 pattern ลายเส้นที่แปรมาจากอานิงสงค์

ภาพที่ 5.7 pattern ลายเส้นที่แปรมาจากอานิงสงค์

ภาพที่ 5.8 pattern ลายเส้นขาวดำที่แปรมาจากอานิงสงค์

ภาพที่ 5.9 pattern แบบโมเสกที่แปรมาจากอานิงสงค์

บทที่ 6

ผลงานจริง

6.1 กราฟฟิกบนบรรจุภัณฑ์

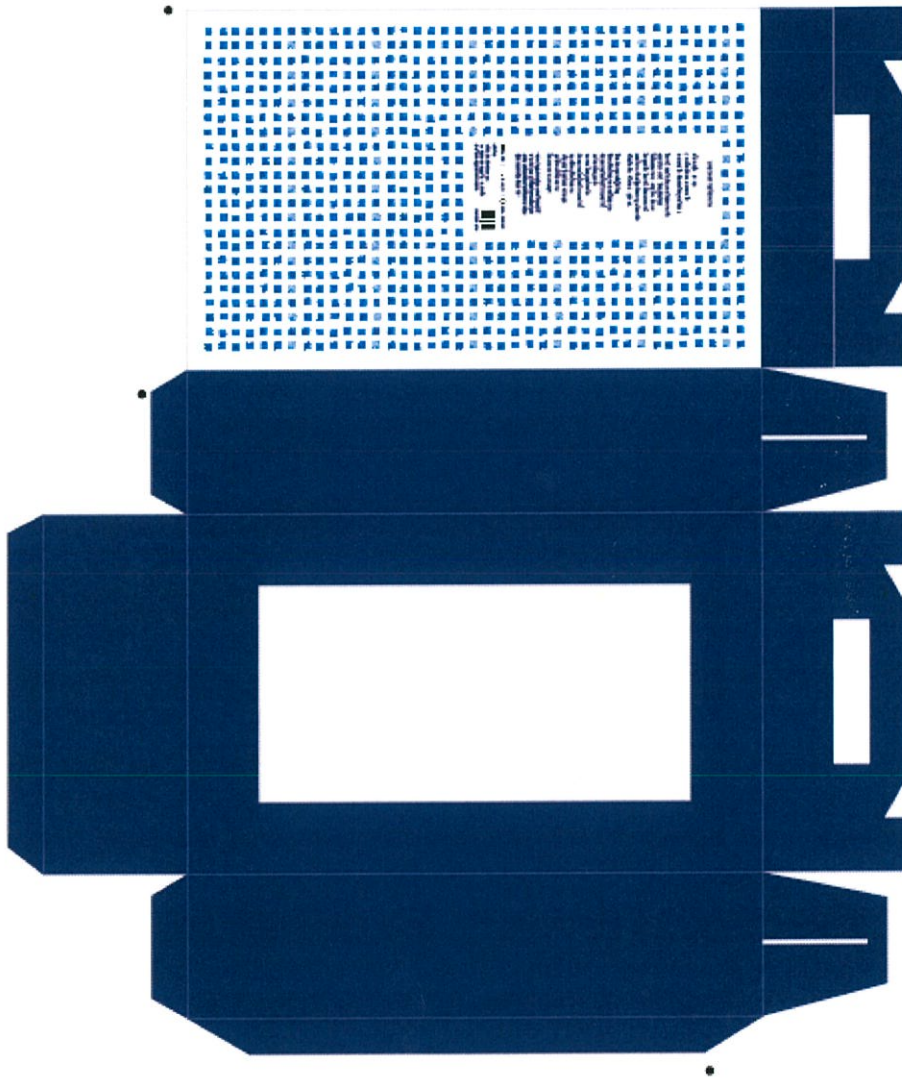
6.1.1 สัญลักษณ์แบรนด์

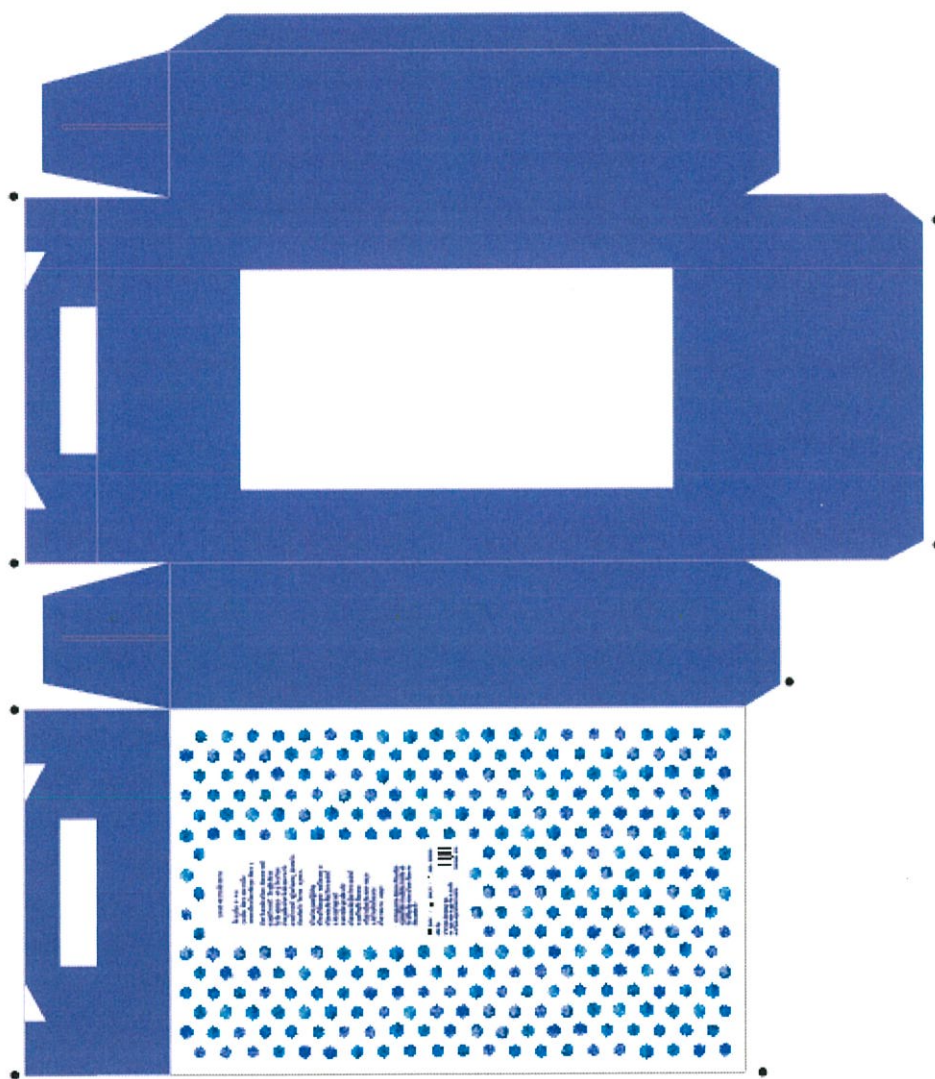
ส น ตี

ภาพที่ 6.1 โลโก้ สันติ

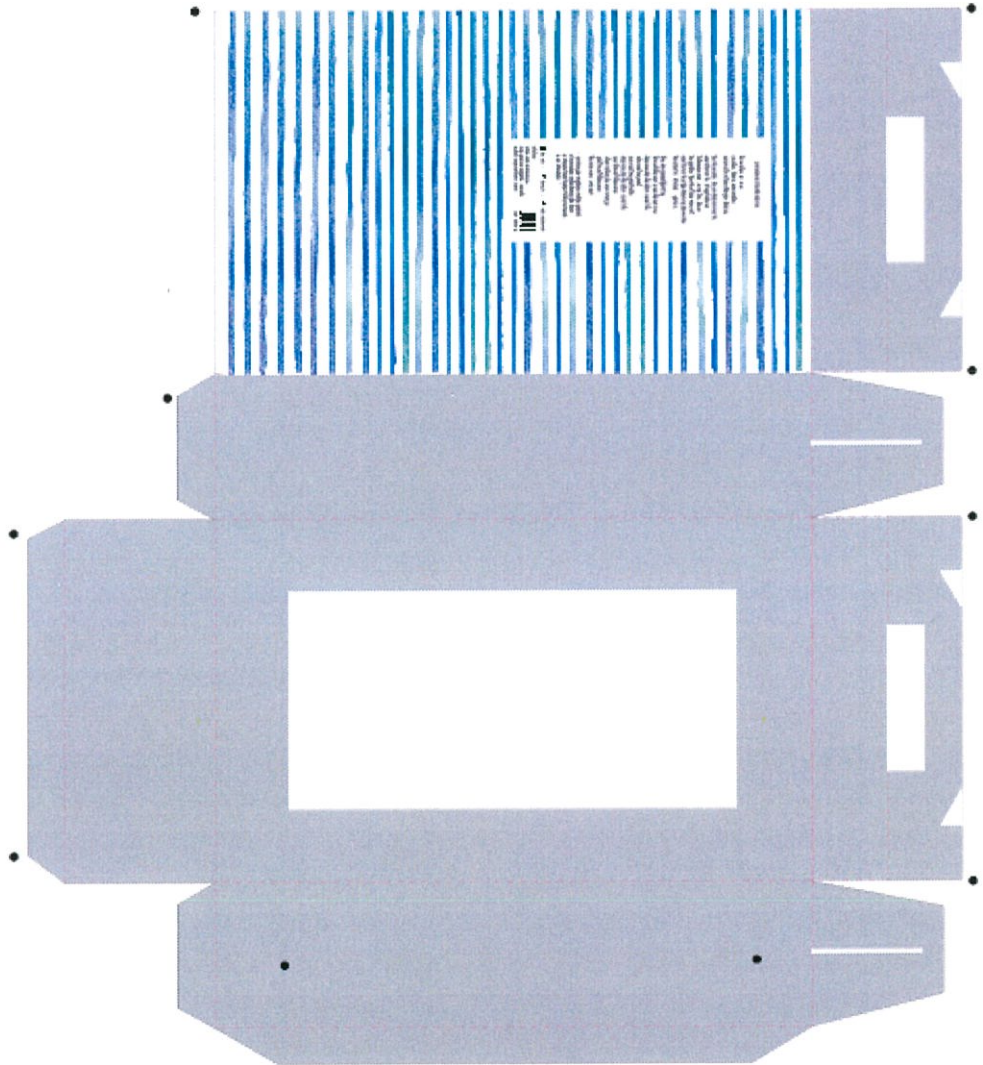
6.1.2 ลายกราฟฟิก

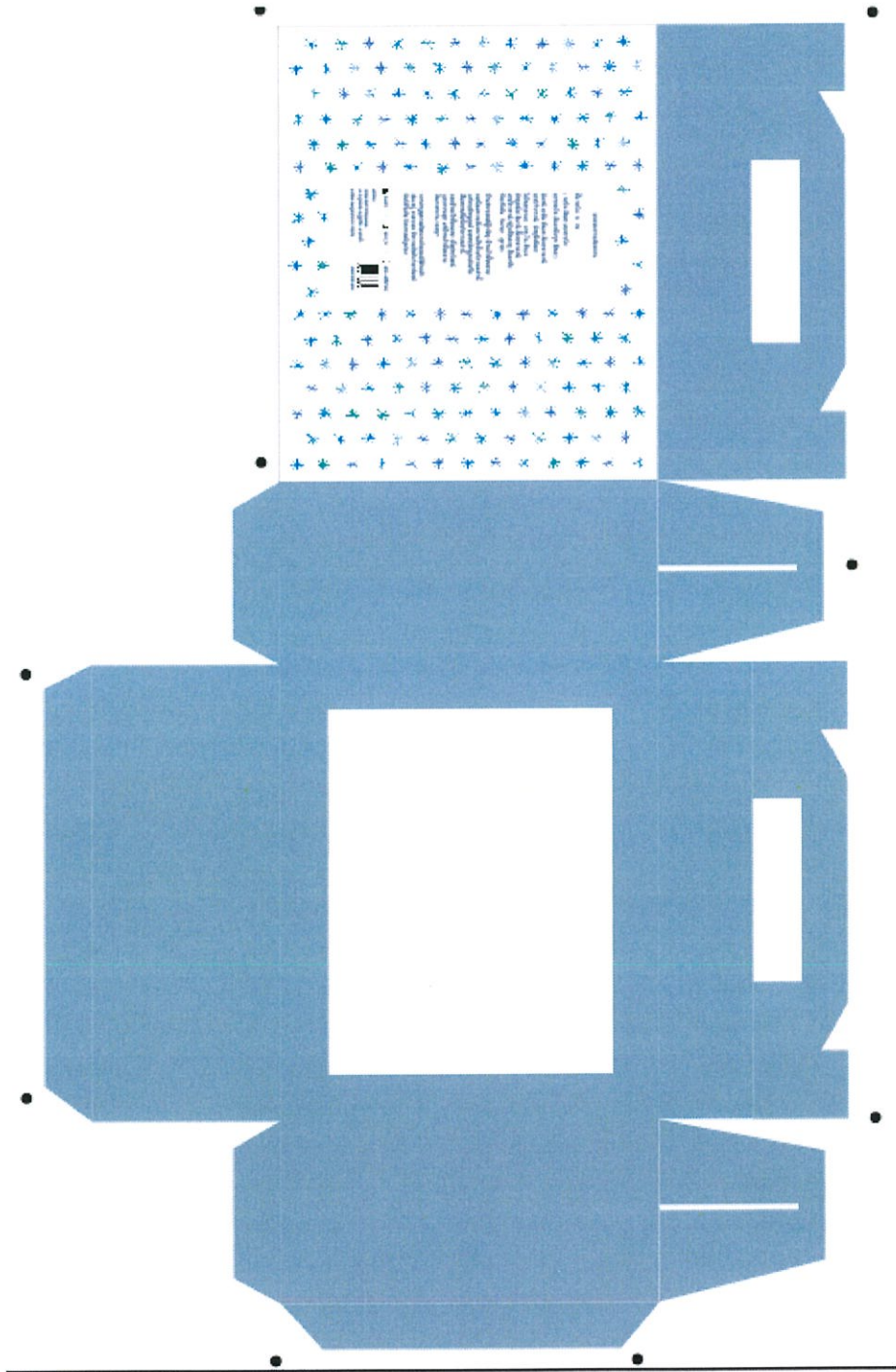
ภาพที่ 6.2 template ชุดปกป้อง

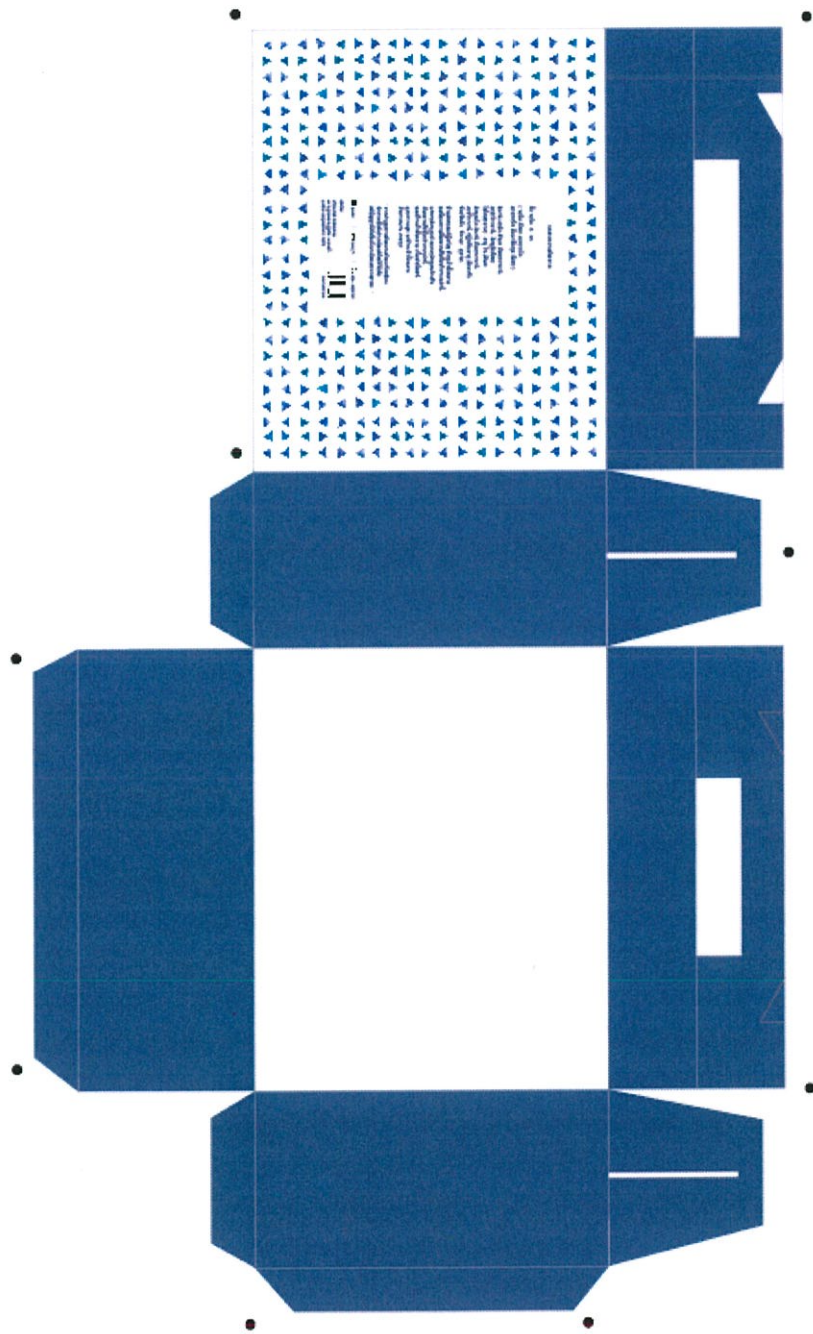
ภาพที่ 6.3 template ชุดสมบูรณ์

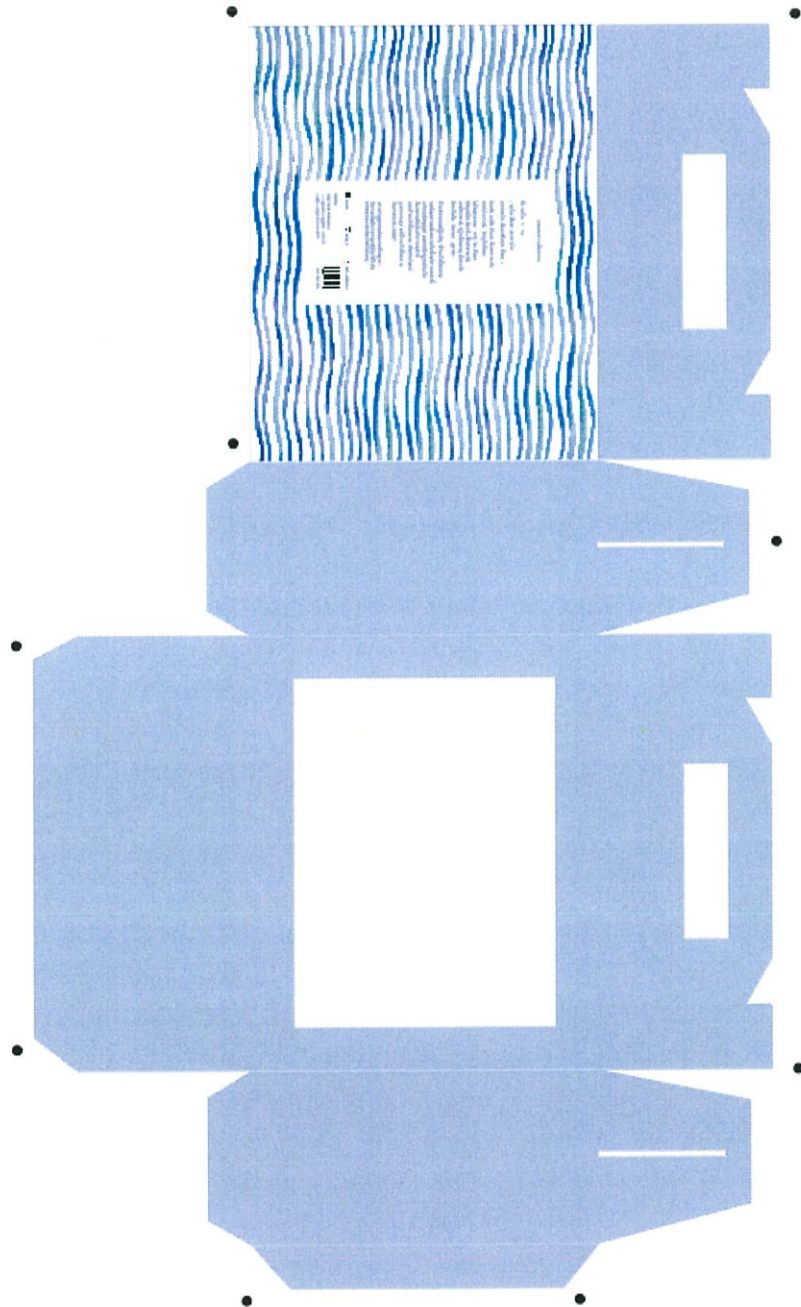
ภาพที่ 6.3 template ชุดสงบ

ภาพที่ 6.4 template ชุดชุดผ่อง

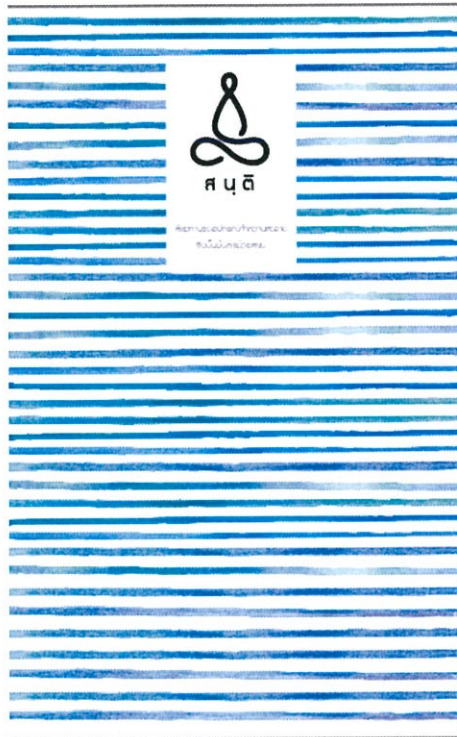
ภาพที่ 6.5 template ชุดปัญหา

ภาพที่ 6.6 template ชุดบรรเทา

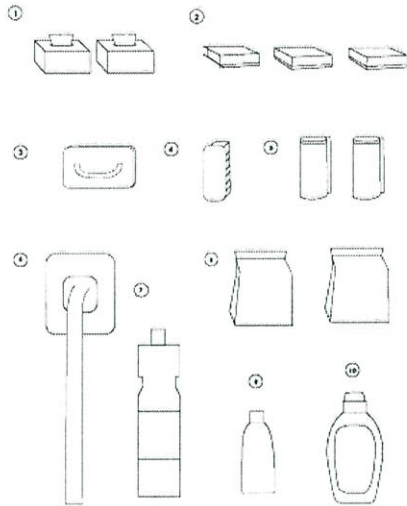

ภาพที่ 6.11 ลายกราฟฟิก ชุดเพียบพร้อม

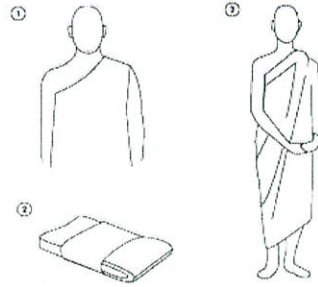

ภาพที่ 6.12 ลายกราฟฟิก ชุดสงบ

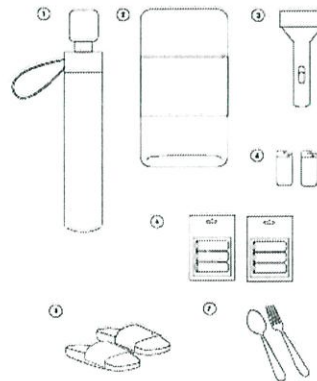
6.1.1 กราฟฟิกบอกข้อมูลในกล่อง

1. กวนฟัน	1 ขวด	๘๖ บาท
2. สบู่	1 ขวด	๒๖ บาท
3. สบู่ฟอง	1 ขวด	๒๖ บาท
4. สบู่ฟอง	1 ขวด	๒๖ บาท
5. กวนฟัน	2 ขวด	๘๖ บาท
6. สบู่ฟอง	1 ขวด	๒๖ บาท
7. สบู่ฟอง	1 ขวด	๒๖ บาท
8. สบู่ฟอง	2 ขวด	๘๖ บาท
9. สบู่ฟอง	1 ขวด	๒๖ บาท
10. สบู่ฟอง	1 ขวด	๒๖ บาท

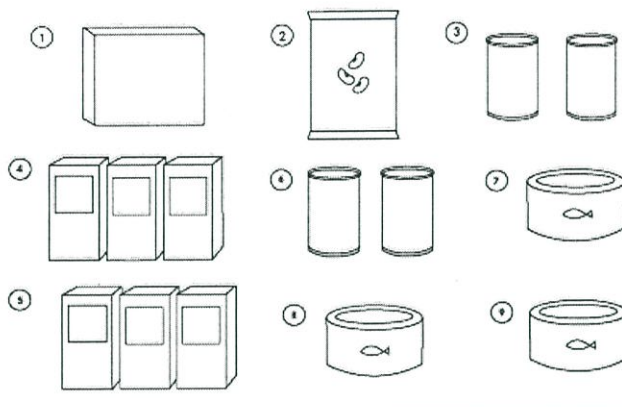

1. สบู่	สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด	1 บาท	๒๖ บาท
2. สบู่ฟอง	สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด	1 บาท	๒๖ บาท
3. สบู่	สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด สบู่ฟอง 1 ขวด	1 บาท	๒๖ บาท

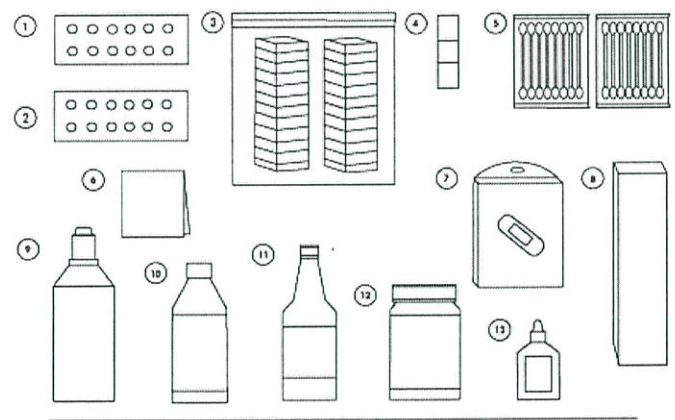

1. สบู่ฟอง	1 ขวด	๒๖ บาท
2. สบู่ฟอง	1 ขวด	๒๖ บาท
3. สบู่	1 ขวด	๒๖ บาท
4. สบู่	1 ขวด	๒๖ บาท
5. สบู่ฟอง	1 ขวด	๒๖ บาท
6. สบู่ฟอง	1 ขวด	๒๖ บาท
7. สบู่	1 ขวด	๒๖ บาท

ภาพที่ 6.14 กราฟฟิก ข้อมูลสินค้า

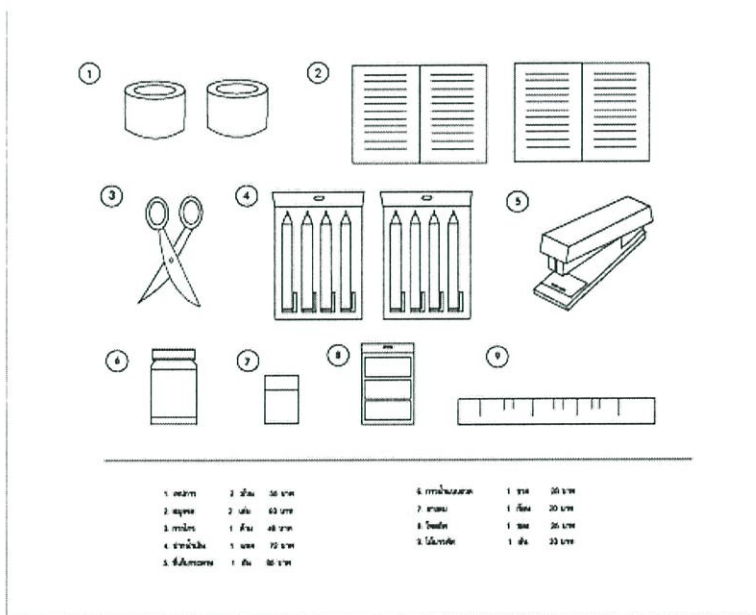
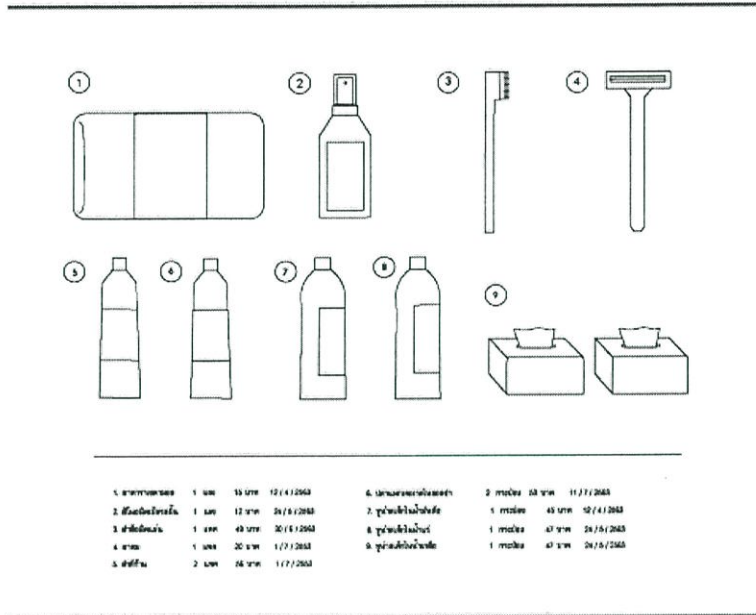

1. กล่องสี่เหลี่ยมกระดาษ	1 กล่อง	21 บาท	12/4/2562	4. ภาชนะพลาสติกกลมฝา	2 ภาชนะ	68 บาท	11/7/2563
2. กล่องสี่เหลี่ยมกระดาษ	1 กล่อง	26 บาท	24/3/2563	7. ขวดพลาสติกใสฝา	1 ภาชนะ	45 บาท	12/4/2563
3. ภาชนะพลาสติกกลมฝา	2 ภาชนะ	68 บาท	30/5/2563	8. ขวดพลาสติกใส	1 ภาชนะ	47 บาท	24/5/2563
4. ขวดพลาสติกใส	1 ขวด	32 บาท	1/7/2563	9. ขวดพลาสติกใส	1 ภาชนะ	47 บาท	24/9/2563
5. ภาชนะสี่เหลี่ยมกระดาษ	1 กล่อง	73 บาท	1/7/2563				

1. ภาชนะกระดาษ	1 กล่อง	15 บาท	12/4/2563	7. ภาชนะสี่เหลี่ยม	1 กล่อง	30 บาท	12/4/2563
2. ขวดพลาสติกใส	1 ขวด	12 บาท	24/5/2563	8. ภาชนะพลาสติกกลมฝา	1 ภาชนะ	57 บาท	11/5/2563
3. ขวดพลาสติกใส	1 ขวด	48 บาท	30/5/2563	9. ขวดพลาสติกใส	1 ขวด	40 บาท	24/5/2563
4. ขวด	1 ขวด	30 บาท	1/7/2563	10. ภาชนะ สี่เหลี่ยม	1 ภาชนะ	47 บาท	30/5/2563
5. ขวด	2 ขวด	36 บาท	1/7/2563	11. ภาชนะกระดาษ	1 ภาชนะ	36 บาท	1/6/2563
6. ภาชนะกระดาษ	1 กล่อง	28 บาท	11/7/2563	12. ภาชนะกระดาษ	1 ภาชนะ	58 บาท	2/4/2563
				13. ภาชนะ	1 ภาชนะ	26 บาท	5/4/2563

ภาพที่ 6.15 กราฟฟิก ข้อมูลสินค้า

ภาพที่ 6.16 กราฟฟิก ข้อมูลสินค้า

ภาพที่ 6.17 ภาพงานจริง

บทที่ 7

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การดำเนินโครงการออกบรรจุกัมภ์สำหรับสังฆทาน สันติ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาระหว่างการดำเนินงานดังนี้

1. ช่วงแรกควรคำนวณภาระงานตั้งแต่เสนอหัวข้อโครงการ และจำกัดขอบเขตของโครงการให้ดี ไม่ให้ปริมาณงานเยอะเกินไป
2. โครงสร้างของตัวกล่องไม่สามารถรับน้ำหนักของสิ่งของด้านในได้ในบางกล่อง วัสดุที่ต้องใช้จึงควรเป็นกระดาษที่มีความหนาคือกระดาษลูกฟูก
3. ปัญหาของการประกอบตัวกล่องเนื่องจากต้องประกอบสองชั้นเข้าด้วยกันทำให้กล่องมีปัญหาด้านความไม่เรียบร้อย
4. ปัญหาด้านลวดลายเนื่องจากต้องการทำให้ดูสงบการออกแบบลายในแต่ละครั้งมีเพียงแค่เส้นงานจึงดูเบาและน้อยเกินไปรวมถึงแนวความคิดในการออกแบบที่ค่อนข้างเป็นนามธรรมจึงทำให้เข้าใจได้ยากและแปรออกมาเป็นรูปธรรมได้ยาก

โดยสรุปแล้ว การดำเนินโครงการออกบรรจุกัมภ์สำหรับสังฆทาน สันติ สามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่น มีแค่บางส่วนเท่านั้นที่เป็นปัญหาเล็กน้อย

บรรณานุกรม

บุญรักษา <https://sites.google.com/site/sphrathewtheph/Home-23>
ความสงบคือ dictionary.sanook.com/search/dict-th-th-royal-institute/สงบ
www.luangta.com/salawatpa/.../slp_thamma_talk_text_print.php?l
www.dhammadhome.com/webboard/topic2564.htm

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	วรัชยา แจงเจริญ
วัน เดือน ปี เกิด	8 กุมภาพันธ์ 2538
ที่อยู่ปัจจุบัน	44 อุดมเดช 7 ถนน สุขุมวิท ตำบล ปากน้ำ อำเภอบึง จังหวัด สมุทรปราการ
ประวัติการศึกษา	
2559	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
E - mail	hi_goodmorning@hotmail.com
เบอร์โทรศัพท์	089 0039190